

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในสถานศึกษา

จังหวัดเชียงใหม่

Factors Associated with Smoking of School Adolescent in Chiang Mai

จิราพร สุวรรณธีรางกูร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กรกฎาคม 2542

คำนำ

การศึกษานี้เป็นเสมือนการศึกษานำร่อง เพื่อสำรวจความชุกและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น เหตุที่เลือกศึกษาในสถานศึกษาสืบเนื่องจากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายเน้นการให้ความรู้และจัดให้มีโครงการโรงเรียนสีขาว เพื่อป้องกันสารเสพติดต่าง ๆ เข้ามาสู่แก่นักเรียนในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและจริงจัง จากกิจกรรมดังกล่าว น่าจะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่หลีกเลี่ยงจากสารเสพติดทุกชนิด รวมทั้งบุหรี่ซึ่งถือเป็นประตูเข้าไปสู่สารเสพติดชนิดอื่น ซึ่งคาดว่าการศึกษาที่น่าจะได้คำอธิบายต่อคำถามที่ว่าอะไรที่ทำให้นักเรียนสูบบุหรี่หรืออยู่ในขณะนี้ ผลการวิจัยได้ให้คำตอบใกล้เคียงกับสิ่งที่ค้นพบในอดีต ซึ่งอาจเป็นสิ่งสะท้อนให้ผู้เกี่ยวข้องได้หันมา ทบทวนกลยุทธ์ที่ได้ดำเนินการไป

จิราพร สุวรรณธีรางกูร

กรกฎาคม 2542

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถดำเนินได้สำเร็จเรียบร้อย เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำแนะนำและการช่วยเหลือจากคณาจารย์ในภาควิชาวิทยาศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ให้ผู้วิจัยเกิดพลังใจสามารถดำเนินการวิจัยให้ลุล่วงตามวัตถุประสงค์

ขอขอบพระคุณ ผศ. ดร. ทิพย์รัตน์ มณีเลิศ ที่ได้จุดประกายความคิดในการทำการวิจัย ขอขอบพระคุณ ผศ. ดร. นพ. ชัยนรินทร์ ปทุมมานนท์ ที่เมตตาเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำตลอดระยะเวลาทำการศึกษา ขอขอบพระคุณ ผศ. ประไพศรี ช่อนกลิ่น ผศ. กรรณิกา วิทสุภากร และ ผศ.ชไมพร ทวีขศรี ที่ได้ให้คำแนะนำการสร้างเครื่องมือการวิจัยและช่วยเหลือในการวิเคราะห์ผล ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. สมบัติ คาปัญญา ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ยิ่ง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์สมจิตร วิสารทวงศ์ อาจารย์จรัส พรหมวงศ์ อาจารย์จิระวัฒน์ จีเพชร อาจารย์สมคิด พลเยี่ยม และที่ได้ช่วยให้การเก็บข้อมูลดำเนินการไปได้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ อาจารย์ประจำวิชาต่าง ๆ ตลอดจนนักเรียนของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง ซึ่งมีอาจเอ่ยนามได้ ณ ที่นี้ ที่ได้ให้ความร่วมมือ และสละเวลาช่วยให้สามารถได้ข้อมูลเพื่อการศึกษา

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนวัฒนวิทยายัพ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโป่งน้อย ครูอาจารย์และนักเรียนของทั้ง 2 โรงเรียน ที่ได้ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการตอบแบบทดสอบ แบบสอบถาม

ท้ายที่สุดขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ได้ให้โอกาสในการพัฒนางานวิจัยและสนับสนุนทุนการวิจัย

ชื่อเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในสถานศึกษา จังหวัดเชียงใหม่

บทคัดย่อ

ความเป็นมา ปัจจุบันแม้ว่าสถานศึกษาทุกแห่งและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดทำกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนปลอดจากการเสพยาเสพติด รวมทั้งบุหรี่ซึ่งถือว่าเป็นประตูเข้าไปสู่สารเสพติดชนิดอื่น แต่จากรายงานการสูบบุหรี่ในประเทศขณะนี้พบว่าร้อยละ 75 ของผู้สูบบุหรี่เริ่มสูบขณะที่เป็นวัยรุ่น โดยส่วนใหญ่จะเริ่มสูบก่อนจบชั้นมัธยมศึกษา มีเพียงบางส่วนของวัยรุ่นที่เริ่มสูบหลังจากจบไปแล้ว ทำให้เกิดคำถามว่าปัจจุบันมีอะไรที่ต่างไปจากที่เคยรายงานไว้ในอดีตถึงปัจจัยที่ทำให้วัยรุ่นสูบบุหรี่ ทั้งที่ได้มีการดำเนินกลยุทธ์ต่าง ๆ มากมาย ในการป้องกันการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

วัตถุประสงค์ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความชุกและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในสถานศึกษา

วิธีการศึกษา การศึกษาเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 3 โรงเรียน อ.เมือง และ อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ จำนวน 404 คน จากการสุ่มตัวอย่าง ข้อมูลในการศึกษาได้จากการให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลด้านประชากร ด้านความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับบุหรี่ต่อสุขภาพ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และด้านกฎหมายและการตลาด และการจัดสนทนากลุ่ม โรงเรียนละ 10 คน ในประเด็นสาเหตุของการสูบบุหรี่ การได้มาของบุหรี่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่และแนวทางการป้องกันการสูบบุหรี่ วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่โดยใช้ Multiple Logistic Regression

ผลการศึกษา มีนักเรียนสูบบุหรี่ร้อยละ 14.6 สัดส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 3.9:1 ระดับชั้นเรียนที่มีผู้สูบบุหรี่มากที่สุดคือ มัธยมศึกษาปีที่ 3 (ร้อยละ 44.1) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่คือ ปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว ได้แก่ การมีโอกาสได้พูดคุยกับพ่อแม่เป็นประจำ การได้รับความสนใจเอาใจใส่ ความใกล้ชิด การได้รับความอบอุ่นจากครอบครัว และการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัว หากปฏิสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี โอกาสที่วัยรุ่นจะสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 1.23 เท่า (OR=1.23 95 % CI=1.02-1.49) ระดับผลการเรียน ถ้ามีผลการเรียนต่ำ โอกาสที่จะสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 3.11 เท่า (OR=3.11 95% CI=1.22-7.94) การมีเพื่อนสูบบุหรี่ โอกาสที่จะไปสูบบุหรี่มีเพิ่มขึ้น 3.74 เท่า (OR=3.74 95% CI=1.51-9.26) การมีความคิดเห็นด้านบวกเกี่ยวกับบุหรี่ต่อสุขภาพ จะเพิ่มโอกาสที่จะสูบบุหรี่ 1.13 เท่า (OR=1.13, 95% CI=1.04-1.22) และหากเคยทดลองสูบบุหรี่ จะเพิ่มโอกาสการสูบบวนต่อ ๆ ไป 68.9 เท่า (OR=68.92, 95%CI=8.90-533.39)

บทสรุป ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในสถานศึกษา มีทั้งปัจจัยทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมในครอบครัวและโรงเรียน และปัจจัยทางด้านการคิดเห็น ผลที่ได้จากการศึกษานี้อาจนำไปเป็นแนวทางให้ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และผู้เกี่ยวข้อง ตระหนักถึงความสำคัญ เพิ่มความสนใจเอาใจใส่ในการเฝ้าระวังพฤติกรรม และหาทางป้องกันไม่ให้วัยรุ่นหันไปสนใจการสูบบุหรี่ต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Title: Factors Associated with Smoking of School Adolescent in Chiang Mai .

Abstract

Background: Although every school and a concerned authority have push a lot of activities and programs to prevent students from substance addiction including cigarettes which is a gate way to other drugs, it was reported that 75 % of smokers start their smoking during adolescence. Most of them began to smoke before finishing high school. Only some started their smoking after finishing high school. Exploring for new factors which lead to adolescent smoking is valuable in view of learning the current changes.

Objectives: To determine the prevalence of smoking and to analyze the factors associated with school adolescent smoking.

Subjects and Methods: A descriptive cross-sectional study was conducted in three government secondary schools in Chiang Mai. A total number of 404 students from three schools were randomly selected to participate in this study. Data were collected using self administered questionnaire, comprising demographic characteristics, knowledge and opinion toward smoking, socio-environmental, law and marketing factors. Focus group discussion was processed for gathering qualitative information from 10 students in each school. Discussion points were about causes of smoking, how to get cigarette, opinions about smoking and smoking prevention. Factors related to smoking were analyzed using multiple logistic regression.

Results: The prevalence of smoking in school adolescents was 14.6 %. The proportion of smoking of male to female was 3.9:1. The prevalence of smoking was highest in Matayom 3 students (44.1 %). Factors associated with smoking were family conflicts (OR=1.23 95 % CI=1.02-1.49), poor school grade (OR=3.11 95% CI=1.22-7.94), having smoking friends (OR=3.74 95% CI=1.51-9.26), having positive attitude

toward smoking (OR=1.13, 95% CI=1.04-1.22), and having tried smoking (OR=68.92, 95%CI=8.90-533.39).

Conclusion: Factors associated with smoking in school adolescents included socio-environmental factor, both in family and in school, and also opinions toward smoking factors. The finding of this study may be the guideline for parents, teachers and related persons have more concern about smoking prevention in adolescents and to increase behavior surveillance activities.

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	2
ขอบเขตการวิจัย	2
คำจำกัดความ	2
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
พิษภัยของบุหรี่ต่อสุขภาพ	4
บุหรี่ทำลายสิ่งแวดล้อม	6
บุหรี่ทำลายเศรษฐกิจ	7
ทำไมวัยรุ่นจึงสูบบุหรี่	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	
รูปแบบของการศึกษา	11
ประชากรและประชากรตัวอย่าง	11
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	11
การวิเคราะห์ข้อมูล	13

บทที่ 4 ผลการศึกษา

ความชุกของการสูบบุหรี่	14
ข้อมูลทั่วไป	15
ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ต่อสุขภาพ	17
ความคิดเห็นเกี่ยวกับบุหรี่ต่อสุขภาพ	19
ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม	20
ด้านกฎหมายและการตลาด	23
ความสัมพันธ์ระหว่างการสูบบุหรี่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	25

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย	26
อภิปรายผลการวิจัย	28
ข้อเสนอแนะ	30

บรรณานุกรม	32
------------	----

ภาคผนวก	ก. ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35
	ข. แบบสอบถาม	59
	ค. แนวคำถามสนทนากลุ่ม	68

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ระดับความรู้เกี่ยวกับบุหรีต่อสุขภาพ	18
2. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบุหรีต่อสุขภาพ	19
3. ข้อมูลจากการเปิดให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น	24
4. ความสัมพันธ์ระหว่างการสูบบุหรีกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	25
5. ข้อมูลส่วนบุคคล	35
6. ข้อมูลของบิดามารดาและฐานะของครอบครัว	37
7. ความรู้เกี่ยวกับบุหรีต่อสุขภาพ	41
8. คะแนนรวมของความรู้เกี่ยวกับบุหรีต่อสุขภาพ	44
9. ความคิดเห็นเกี่ยวกับบุหรีต่อสุขภาพ	45
10. ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม	50
11. ข้อมูลด้านกฎหมายและการตลาด	55
12. ข้อมูลการสูบบุหรี	58

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บุหรีเป็นสารเสพติดอันตรายที่คร่าชีวิตประชากรของโลกไปมากอย่างคาดไม่ถึง จากข้อมูลขององค์การอนามัยโลกพบว่า ตั้งแต่ ค.ศ. 1990 เป็นต้นมา แต่ละปีมีผู้เสียชีวิตจากโรคที่เนื่องมาจากการสูบบุหรีถึงปีละ 3.5 ล้านคน หรือเกือบ 10,000 คนต่อวัน และคาดการณ์ว่าในช่วง ค.ศ. 2020 เป็นต้นไป จำนวนผู้เสียชีวิตจากการสูบบุหรีจะเพิ่มขึ้นเป็นปีละ 10 ล้านคน (3 ล้านคนอยู่ในประเทศพัฒนาแล้ว อีก 7 ล้านคนอยู่ในประเทศกำลังพัฒนา) ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 12 ของจำนวนผู้เสียชีวิตทั้งหมดทั่วโลก นั่นหมายถึง บุหรีจะเป็นสาเหตุการตายของคนทั่วโลกมากกว่า การเสียชีวิตจากโรคเอดส์ วัณโรค อุบัติเหตุ การฆ่าตัวตาย และการตายระหว่างการคลอดรวมกันทั้งหมด^(1, 2) สิ่งที่น่าเป็นห่วงคือการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูบบุหรีส่วนใหญ่อยู่ในประเทศกำลังพัฒนา ขณะนี้ร้อยละ 52 ของจำนวนบุหรีทั่วโลกสูบบุหรีอยู่ในแถบเอเชีย-แปซิฟิก⁽²⁾

ประเทศไทยในช่วงสิบกว่าปีที่ผ่านมา ความชุก (Prevalence) ของการสูบบุหรีในคนไทยลดลง แต่ตัวเลขจำนวนผู้สูบบุหรีมิได้ลดลงตาม กลับมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากรของประเทศ ผลการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรีของประชากรทั่วประเทศไทย โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2529 พบคนไทยสูบบุหรี 10.4 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 27.3⁽³⁾ การสำรวจในปี พ.ศ. 2534 คนไทยสูบบุหรีเพิ่มเป็น 11.6 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 26.3⁽⁴⁾ และการสำรวจในปี พ.ศ. 2539 มีผู้สูบบุหรี 11.2 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 23.4⁽⁵⁾ ข้อมูลการเสียชีวิตจากโรคที่เนื่องมาจากการสูบบุหรีของคนไทยพบว่า มีผู้เสียชีวิตจากการสูบบุหรี ปีละ 42,000 คน หรือวันละ 115 คน⁽⁶⁾ ผู้เชี่ยวชาญจากองค์การอนามัยโลกได้วิเคราะห์ไว้ว่า ตามแนวโน้มการสูบบุหรีของคนไทยที่เป็นอยู่ จำนวนคนที่เสียชีวิตจากการสูบบุหรีจะค่อย ๆ เพิ่มขึ้นเป็นปีละ 80,000 คน ในอีก 20 ปีข้างหน้า⁽¹⁾

สถานการณ์การสูบบุหรีในประเทศขณะนี้พบว่า ร้อยละ 75 ของผู้สูบบุหรีเริ่มสูบบุหรีที่เป็นวัยรุ่น ปัจจุบันมีวัยรุ่นไทยอายุต่ำกว่า 19 ปี ดิบบุหรีถึง 560,000 คน⁽¹⁾ นั่นคือ วัยรุ่นที่สูบบุหรีส่วนใหญ่จะเริ่มสูบก่อนจบชั้นมัธยมศึกษา มีวัยรุ่นเพียงบางส่วนที่จะมาเริ่มสูบบุหรีหลังจากจบชั้น

มัธยมศึกษาแล้ว และมีน้อยมากที่คนจะเริ่มสูบบุหรี่เมื่อมีอายุเกิน 24 ปีไปแล้ว⁽⁷⁾ จะเห็นว่ากลุ่มวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่ควรให้ความสำคัญในกิจกรรมรณรงค์ป้องกันการสูบบุหรี่ การศึกษานี้เป็นการศึกษานำร่อง เพื่อนำไปสู่การวิจัยสำรวจเพื่อสร้างฐานข้อมูลของจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจะช่วยในการนำไปกำหนดรูปแบบและหาแนวทางในการป้องกันการสูบบุหรี่หรือสารอื่นที่มีความเกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความชุก (Prevalence) ของการสูบบุหรี่ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทางด้านความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับบุหรี่ต่อสุขภาพ สังคมและสิ่งแวดล้อม กฎหมายและการตลาด ที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น

ขอบเขตการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนของรัฐที่อยู่ในอำเภอเมือง และอำเภอแมริม จ.เชียงใหม่ จำนวน 3 โรงเรียน ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2541 ถึง 31 มกราคม 2542

คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ จำแนกเป็น

1. ปัจจัยทางด้านความรู้และความคิดเห็น หมายถึง ความรู้เรื่องบุหรี่ที่มีผลต่อสุขภาพ และความคิดเห็นในเรื่องการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพและการเข้าถึง
2. ปัจจัยทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ปัจจัยซึ่งเป็นการสนับสนุนทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น ได้แก่ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความเอาใจใส่ดูแล จากพ่อแม่ผู้ปกครอง การสูบบุหรี่ของพ่อแม่ สมาชิกในครอบครัว ผลการเรียน ความสัมพันธ์ของวัยรุ่นกับเพื่อน แบบอย่างการสูบบุหรี่ในโรงเรียน สภาพแวดล้อมของชุมชน การเลียนแบบอย่างคนที่อยู่ในชุมชน
3. ปัจจัยทางด้านกฎหมาย หมายถึง การควบคุมการจำหน่ายบุหรี่แก่เยาวชน การห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ การห้ามโฆษณาบุหรี่
4. ปัจจัยทางด้านการตลาด หมายถึง กลยุทธ์ทางการตลาดในด้านราคา สถานที่จำหน่าย และการส่งเสริมการจำหน่าย

การสูบบุหรี่ หมายถึง การสูบบุหรี่ในข้อใดข้อหนึ่งดังนี้

1. สูบบุหรี่เป็นประจำสม่ำเสมอทุกวัน วันที่มีกิจธุระหรือเจ็บป่วย อาจมีการงดสูบบุหรี่ชั่วคราว
2. สูบบุหรี่นาน ๆ ครั้ง ในลักษณะการสูบบุหรี่ไม่สม่ำเสมอ กำหนดระยะเวลาที่แน่นอนไม่ได้ เช่น สูบบุหรี่เมื่อมีงานเลี้ยงสังสรรค์ เลี้ยงฉลองในโอกาสต่าง ๆ เป็นต้น
3. ในอดีตเคยสูบบุหรี่เป็นประจำหรือนาน ๆ ครั้ง และได้เลิกสูบบุหรี่มาแล้วน้อยกว่า 1 ปี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาหารูปแบบในการเฝ้าระวังพฤติกรรม และการป้องกันการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในสถานศึกษาต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษา โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 พืชภัยของบุหรี่ต่อสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ

ส่วนที่ 2 ทำไมวัยรุ่นจึงสูบบุหรี่

ส่วนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พืชภัยของบุหรี่ต่อสุขภาพ

บุหรี่ทำลายมนุษยชาติ มนุษย์ติดบุหรี่เนื่องจากสารนิโคติน (Nicotine) ที่มีอยู่ในบุหรี่ มีผู้ติดบุหรี่ประมาณร้อยละ 95 มีความต้องการและพยายามที่จะเลิกบุหรี่ แต่ก็ประสบความล้มเหลวเนื่องจากติดสารนิโคตินตัวนี้ การเริ่มสูบบุหรี่ในอายุน้อยเพียงใด ก็ยังมีโอกาสติดบุหรี่มากขึ้นเท่านั้น และมักจะติดไปตลอดชีวิต ยิ่งไปกว่านั้นเมื่อติดบุหรี่แล้ว มักจะมีโอกาสติดสารเสพติดตัวอื่นต่อไปได้อีกโดยง่าย⁽⁸⁾ ในบุหรี่แต่ละมวนมีสารประกอบทางเคมีกว่า 4,000 ชนิด และในจำนวนนี้กว่า 40 ชนิดเป็นสาเหตุของโรคมะเร็ง สารที่ก่อให้เกิดอันตรายอย่างมากแก่ร่างกายได้แก่^(9,10)

1. นิโคติน (Nicotine) เป็นสารที่มีลักษณะคล้ายน้ำมัน ไม่มีสี ร้อยละ 95 ของนิโคตินจะไปจับอยู่ที่ปอด บางส่วนจับอยู่ที่เยื่อหุ้มริมฝีปาก และบางส่วนถูกดูดซึมเข้ากระแสเลือด มีผลโดยตรงต่อต่อมหมวกไต ทำให้เกิดการหลั่งของสารอิพิเนฟริน (Epinephrine) ทำให้ความดันเลือดสูง หัวใจเต้นเร็วกว่าปกติและไม่เป็นจังหวะ หลอดเลือดแดงที่แขนหดตัว เพิ่มไขมันในเส้นเลือด

2. ทาร์ (Tar) ประกอบด้วยสารหลายชนิด มีลักษณะเป็นละอองของเหลวเหนียวสีน้ำตาล คล้ายน้ำมันดิบ เป็นสารก่อให้เกิดมะเร็ง เช่น มะเร็งที่คอ กล่องเสียง หลอดลม หลอดอาหาร ไต กระเพาะปัสสาวะ และอื่น ๆ ร้อยละ 50 ของทาร์จะจับอยู่ที่ปอด ทำให้เกิดการระคายเคือง ซึ่งเป็นสาเหตุของการไอเรื้อรัง

3. คาร์บอนมอนอกไซด์ (Carbonmonoxide) เป็นก๊าซที่มีความเข้มข้นมากในควันบุหรี่ ซึ่งเกิดจากการเผาไหม้ของใบยาสูบ เป็นก๊าซที่ทำให้เม็ดเลือดแดงไม่สามารถจับก๊าซออกซิเจนได้เท่ากับปกติ ทำให้ร่างกายได้รับก๊าซออกซิเจนน้อยลง เป็นผลทำให้หัวใจเต้นเร็วขึ้น ทำงานมาก

ขึ้น เพื่อจะสูดฉีดโลหิตนำออกซิเจนไปเลี้ยงร่างกายให้เพียงพอ นอกจากนี้ทำให้เกิดอาการปวดศีรษะ คลื่นไส้ หน้ามืด เป็นลม เหนื่อยง่าย การตัดสินใจช้า และกล้ามเนื้อแขนขาไม่มีแรง

4. ไฮโดรเจนไซยาไนด์ (Hydrogen Cyanide) เป็นก๊าซพิษที่ทำลายเยื่อหุ้มหลอดลมส่วนต้น กระตุ้นการหลั่งเมือก ขยับยั้งการทำงานของหลอดลม ทำให้ทำหน้าที่ไม่ดี เป็นผลให้มีเชื้อโรค ถึงสกปรกตลอดจนสิ่งแปลกปลอมต่าง ๆ เกาะติดหลอดลมทำให้อักเสบเป็นแผล เกิดหลอดลมอักเสบเรื้อรัง มีอาการ ไอเรื้อรัง มีเสมหะเป็นประจํา โดยเฉพาะในตอนเช้าจะมีมาก

5. ไนโตรเจนไดออกไซด์ (Nitrogen Dioxide) เป็นก๊าซที่ทำลายเยื่อหุ้มหลอดลมส่วนปลายและถุงลม ทำให้ผนังถุงลมบางโป่งพอง ถุงเล็ก ๆ หลายอันแตกรวมกันกลายเป็นถุงลมใหญ่ และมีจำนวนน้อยลงเกิดโรคถุงลมโป่งพอง ส่วนของถุงลมที่พองคล้ายลูกโป่งจะกดเนื้อปอดส่วนที่ดี ทำให้ร่างกายได้รับก๊าซออกซิเจนน้อยลง อาจเกิดอาการแน่นหน้าอก ไอเรื้อรัง หอบเหนื่อย มีอาการเรื้อรังไม่มีโอกาสหายและจะทรมาณไปตลอดชีวิต บางรายถุงลมที่โป่งพองนั้นฉีกขาด ทำให้ลมรั่วเข้าไปในช่องเยื่อหุ้มปอดกดปอดให้แฟบ ทำให้เกิดอาการเจ็บแน่นหน้าอก หอบ เหนื่อยมาก ถ้าช่วยไม่ทันอาจเป็นอันตรายถึงชีวิตได้ โรคถุงลมโป่งพองมักเป็นร่วมกับหลอดลมอักเสบเรื้อรัง

6. แอมโมเนีย (Ammonia) เป็นสารที่มีฤทธิ์ระคายเคืองเนื้อเยื่อ ทำให้เสปตา จมูก มีอาการ ไอ เสมหะมาก ทำให้เกิดหลอดลมอักเสบ

7. สารกัมมันตภาพรังสีและแร่ธาตุต่าง ๆ สารกัมมันตภาพรังสีและแร่ธาตุต่าง ๆ ซึ่งเป็นสารตกค้างในปัสสาวะ ที่เกิดจากการพ่นขี้เถ้าแมลง เช่น Formaldehyde (น้ำยารักษาศพ) Cadmium (ใช้ในอุตสาหกรรมทำแบตเตอรี่) Hydrogencyanide (ก๊าซพิษ) ตะกั่ว เป็นต้น สารเหล่านี้เป็นสารพิษที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็งได้

ปัจจุบันบุหรีได้คร่าชีวิตมนุษย์ไปประมาณ 10,000 คนต่อวัน ในประเทศที่ร่ำรวยมีคนเสียชีวิตสาเหตุจากการสูบบุหรีถึงร้อยละ 20 กล่าวไว้ในสหรัฐอเมริกา ใน 1 ปีจำนวนคนเสียชีวิตจากการสูบบุหรีมีมากกว่าจำนวนคนที่เสียชีวิตในสงครามโลกครั้งที่ 1, 2, สงครามเวียดนาม และสงครามเกาหลีรวมกันเสียอีก ผู้ป่วยที่เป็นมะเร็งปอด มะเร็งหลอดลม และถุงลมโป่งพอง ร้อยละ 90 ของผู้ป่วยเหล่านี้คือ นักสูบบุหรี และผู้ที่สูบบุหรีจะมีอายุสั้นกว่าผู้ที่ไม่ได้สูบ 20-25 ปี⁽¹⁾ ในคนไทยจำนวนผู้เสียชีวิตจากการสูบบุหรีปีละ 42,000 คน จำแนกตามโรคต่าง ๆ ได้แก่ โรคหัวใจ (Disease of the heart) 15,876 คน (ร้อยละ 37.8) มะเร็งปอด (Lung cancer and related lung disease) 10,878 คน (ร้อยละ 25.9) ถุงลมโป่งพอง (Emphysema) 6,090 คน (ร้อยละ 14.5) เส้นเลือดในสมองตีบ (Cardiovascular disease) 4,326 คน (ร้อยละ 6.1) และโรคอื่น ๆ อีก 4,830 คน (ร้อยละ 15.7)⁽¹⁾

บุหรี่ยังได้ทำอันตรายต่อสุขภาพของผู้สูบเท่านั้น ยังส่งผลไปยังคนข้างเคียงที่ได้รับควันบุหรี่อีกด้วย ที่เรียกว่า การสูบบุหรี่ทางอ้อม (Passive smoking) เนื่องจากควันบุหรี่ในอากาศจะเกิดควัน 2 กระแส คือ ควันสายหลัก (Mainstream smoke) เป็นควันที่ผู้สูบเป่าหรือพ่นออกมา และ ควันสายข้างเคียงหรือควันหลง (Sidestream smoke) เป็นควันที่เกิดจากปลายบุหรี่ที่เผาไหม้ขณะที่ผู้สูบบุหรี่ถือหรือวางบุหรี่ไว้โดยไม่ได้สูบ ควันสายข้างเคียงนี้มีพิษสูงกว่าควันสายหลัก เพราะใน ควันสายข้างเคียงจะมีคาร์บอนมอนนอกไซด์มากกว่าควันสายหลัก 5 เท่า มีทาร์ นิโคติน มากกว่า 3 เท่า มีสารเบนโซไพริธีนมากกว่า 4 เท่า และมีแอมโมเนียมากกว่า 46 เท่า นอกจากนี้ยังพบ ไนโตรซามีน (Nitrosamine) ซึ่งเป็นสารประกอบของทาร์ในควันหลงสูงกว่าควันสายหลัก 129 เท่า ใน 1 ชั่วโมง ภายใต้อากาศที่เต็มไปด้วยควันบุหรี่และมีการระบายอากาศไม่ดีนั้น จะทำให้ผู้ไม่สูบบุหรี่สูดเอาไดเมทิลไนโตรซามีน (Dimethylnitrosamine) เท่ากับการสูบบุหรี่ที่มีก้นกรองถึง 35 มวน การได้รับควันบุหรี่ทั้งควันสายหลักและควันสายข้างเคียงนี้ มีรายงานว่าส่งผลเด่นชัดมาก โดยเฉพาะในเด็ก โดยจะมีอาการเป็นหวัดบ่อย มักจะมีอาการไออยู่เสมอ มีโอกาสที่จะเกิดหอบหืดได้สูงกว่าเด็กทั่วไป มีโอกาสติดเชื้อในหูชั้นกลางมากขึ้น และเด็กเหล่านี้มีโอกาสที่จะเสียชีวิตอย่างเฉียบพลันสูง⁽¹¹⁾

บุหรี่ยทำลายสิ่งแวดล้อม

ผู้ที่สูบบุหรี่จำนวนมากเชื่อว่าการสูบบุหรี่ของเขา ทำความเสียหายแก่สุขภาพของเขาเท่านั้น ไม่ได้ทำอันตรายหรือความเสียหายแก่ผู้อื่น แต่นั่นเป็นความเข้าใจที่ผิดมากทีเดียว เพราะขณะที่เขาสูบบุหรี่นั้น นอกจากเขากำลังทำอันตรายต่อสุขภาพทั้งของตัวเองและผู้คนในสังคมแล้ว ในเวลาเดียวกันเขากำลังทำลายสิ่งแวดล้อมอันเป็นสมบัติของประชาคมโลกด้วย ในการปลูกยาสูบทำให้เกิดการทำลายป่า คุณภาพของดินถูกทำลาย และเกิดสภาพแห้งแล้ง องค์การสหประชาชาติได้ประมาณว่า พื้นที่ป่า 1 ใน 6 ถึง 1 ใน 8 ของโลก ถูกทำลายเพื่อใช้ในการปลูกต้นยาสูบ ได้มีการประมาณว่าชาวไร่ยาสูบจำนวน 100,000 คนในประเทศบราซิล ต้องการต้นไม้ถึง 60 ล้านต้นต่อปีเพื่อใช้ในการบ่มและรักษาคุณภาพของใบยา การตัดไม้ทำลายป่าในแอฟริกาใต้ร้อยละ 12 ทำเพื่อนำพื้นที่มาปลูกต้นยาสูบ การตัดไม้ทำลายป่าของชาวไร่เนื่องจากเหตุ 2 ประการคือ เพื่อย้ายพื้นที่การปลูกต้นยาสูบ เนื่องจากการปลูกในพื้นที่เดิมนาน ๆ จะเกิดโรคที่รากปมต้นยาสูบ และเพื่อใช้ไม้ในการบ่มใบยาสูบให้แห้งและรักษาคุณภาพ รสชาติของใบยาสูบ แผ่นดินที่เคยปลูกต้นยาสูบมักจะเกิดความแห้งแล้ง เนื่องจากผิวดินถูกทำลายจนไม่สามารถปลูกพืชชนิดอื่นได้อีก นอกจากนี้ในการปลูกต้นยาสูบยังมีการใช้ยาฆ่าแมลงในปริมาณสูง โดยเฉพาะใน 3 เดือนแรก มีการใช้ยาฆ่า

แมลงถึง 16 เท่าหรือบางครั้งมากกว่า เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี ทำกำไรได้สูง ยาม่าแมลงเหล่านี้ได้เข้าไปปนเปื้อนในน้ำและอาหารด้วย⁽¹²⁾

บุหรี่ยาสูบทำลายเศรษฐกิจ

ครอบครัวของชาวเอธิโอเปียได้ใช้เงินร้อยละ 5 ของรายได้ครอบครัว ในการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ ซึ่งเท่ากับ 2 เท่าของค่าใช้จ่ายในบ้าน ในประเทศจีน ราคาบุหรี่ยาสูบ 1 ซอง เท่ากับร้อยละ 14-15 ของรายได้เฉลี่ยของครอบครัว ซึ่งเงินจำนวนนี้สามารถนำมาซื้ออาหารที่มีประโยชน์ ปรับปรุงบ้านเรือนหรือให้การศึกษาแก่ลูกได้ ประเทศที่มีการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาสูบ ได้มีการใช้จ่ายในการนำเข้าบุหรี่ยาสูบในจำนวนที่มากกว่าเงินที่ได้รับจากการส่งออก นอกจากนี้การเกิดไฟเผาไหม้บ้านเรือนและป่าไม้ในแต่ละปี เกิดจากการทิ้งก้นบุหรี่ ในสหรัฐอเมริกาพบว่า ปี ค.ศ. 1995 การเกิดไฟไหม้มากกว่า 100,000 ครั้ง เกิดจากความเลินเล่อในการทิ้งก้นบุหรี่ ในประเทศจีน 1 ใน 3 ของป่าสงวนถูกทำลายโดยมีสาเหตุจากการทิ้งก้นบุหรี่ สิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านี้ มีผลต่อการสูญเสียป่าไม้และการเกิดมลภาวะในโลก⁽¹³⁾ สำหรับประเทศไทย ได้มีการคำนวณรายได้ และความสูญเสียจากการบริโภคยาสูบไว้ดังนี้ การบริโภคยาสูบ 1,000 ต้น จะก่อรายได้ให้แก่ผู้ผลิต 65 ล้านบาท ขณะเดียวกัน ก่อให้เกิดความสูญเสียเป็นค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายและความสูญเสียทางอ้อม และรายได้ที่ควรได้รับจากการเสียชีวิตร่อนวัยอันควรถึง 745 ล้านบาท⁽¹⁴⁾

ทำไมวัยรุ่นจึงสูบบุหรี่

การสูบบุหรี่ของประชาชนจำนวนมากเริ่มขึ้นตั้งแต่เป็นวัยรุ่น มีสาเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้วัยรุ่นสูบบุหรี่ เนื่องจากความอยากรู้อยากเห็นและอยากทดลอง วัยรุ่นส่วนมากมักมีความคะนอง ถึงแม้รู้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี เป็นสิ่งต้องห้าม ยิ่งถูกห้ามเท่าไรก็อยากทดลองมากเท่านั้น เกิดจากความอยากรู้อยากเห็น เอาใจเพื่อนและตามใจเพื่อน วัยนี้ป็นวัยที่เพื่อนมีอิทธิพลมากที่สุด ความต้องการเข้ากลุ่มและสังคมกับเพื่อน เมื่อเพื่อนให้ลองก็มักจะทำตามเพื่อแสดงให้เพื่อนเห็นว่าเขาทำได้⁽¹⁵⁾ หรือเกิดจากความเชื่อผิด ๆ มีวัยรุ่นบางคนสูบบุหรี่เพื่อเป็นการลดความอ้วน โดยเมื่อสูบบุหรี่แล้วจะมีความอยากอาหารลดลง จะมีรูปร่างดี บางคนสูบบุหรี่เพื่อช่วยให้หายเครียดจากภาวะต่าง ๆ จากการศึกษาทางจิตวิทยาขององค์การอนามัยโลก พบว่าเด็กและวัยรุ่นคิดว่าการสูบบุหรี่เป็นพฤติกรรมในการแสดงว่าเป็นผู้ใหญ่ หรือต้องการแสดงให้เห็นว่าตนเองเป็นอิสระจากการควบคุมของผู้ใหญ่ นอกจากนี้การสูบบุหรี่ของพ่อแม่และคนในครอบครัว มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น การที่คนในครอบครัวสูบบุหรี่หรือสนับสนุนให้สูบบุหรี่ จะทำให้วัยรุ่นมีโอกาสติดบุหรี่สูง เด็กที่มีพ่อแม่สูบบุหรี่จะมีทัศนคติด้านบวกมากกว่าเด็กที่พ่อแม่ไม่สูบบุหรี่ รวมถึงครอบครัวแตกแยก หรือรายได้ขาดความ

อบอุ่นจะทำให้เด็กหันไปพึ่งบุญหรือมากขึ้น ผู้ที่บุญหรือเป็นประจำมักจะมีประวัติถูกทำร้ายร่างกายจากคนในบ้าน อยู่ในครอบครัวที่มีสมาชิกเป็นคนชอบดื่มสุราและเล่นการพนัน เด็กที่ด้อยการศึกษามีโอกาสติดบุญหรือมากกว่าเด็กที่ได้รับการศึกษาสูง⁽¹⁾

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความชุก (Prevalence) การบุญหรือของวัยรุ่น

รายงานการศึกษาเกี่ยวกับความชุกของการบุญหรือของวัยรุ่นในสถานศึกษา พบว่ามีความแตกต่างกันตามประเทศ ระดับชั้นการเรียนรู้และเพศ ดังเช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา Croew และคณะ ได้ศึกษานักเรียนชั้น (Grade) 7-8 จำนวน 393 คน ที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง พบว่ามีผู้บุญหรือร้อยละ 14⁽¹⁶⁾ การศึกษาในนักเรียนชั้น 10-12 จำนวน 1,915 คน ในมลรัฐมิสซิสซิปปี (Mississippi) ของ Allen และคณะ พบนักเรียนร้อยละ 17.5 บุญหรืออย่างน้อยวันละ 1 มวน ในจำนวนนี้เป็นนักเรียนชายร้อยละ 19.2 นักเรียนหญิงร้อยละ 15.8⁽¹⁷⁾ ศูนย์ป้องกันและส่งเสริมสุขภาพแห่งชาติ ได้สำรวจนักเรียนชั้น 9-12 จำนวน 10,904 คน พบนักเรียนมีการบุญหรือถึงร้อยละ 34.8 โดยนักเรียนที่เรียนอยู่ชั้นสูงมีอัตราการบุญหรือมากกว่านักเรียนที่เรียนอยู่ชั้นต่ำกว่า⁽¹⁸⁾ French และ Perry ซึ่งศึกษาเรื่องการบุญหรือของเยาวชนสตรี ได้พบว่านักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาในชั้น 12 บุญหรือเป็นประจำถึงร้อยละ 28⁽¹⁹⁾ ในประเทศจีน Croew และคณะ ได้ศึกษานักเรียนชั้น 7-8 ในเขตเมืองปักกิ่ง จำนวน 413 คน พบมีนักเรียนบุญหรือร้อยละ 10⁽¹⁶⁾ นอกจากนี้ Wei Yue San และ Tan Ling ซึ่งศึกษานักเรียนชั้น 7-9 จำนวน 1,116 คน ในจังหวัดเฉิงไฮ้ พบว่ามีนักเรียนบุญหรือถึงร้อยละ 29 โดยพบอัตราการบุญเพิ่มขึ้นตามชั้นเรียนที่สูงขึ้น⁽²⁰⁾ เช่นเดียวกับที่มีการสำรวจพบในสหรัฐอเมริกา สำหรับประเทศไทย ที่จังหวัดเชียงใหม่ นิพนธ์ กุลนิคย์ ศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 1,162 คน จาก 35 โรงเรียน พบว่ามีนักเรียนที่เคยบุญหรือร้อยละ 38.6⁽²¹⁾ และจากการศึกษาในนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 182 คน ของสิวนันท์ ศิริวนารังสรรค์ ก็พบว่านักศึกษาบุญหรือถึงร้อยละ 12.6⁽²²⁾

ปัจจัยทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

อิทธิพลจากสังคมและสิ่งแวดล้อมมีส่วนสำคัญต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ชอบเข้าหมู่เข้าพวก คบเพื่อนเป็นกลุ่ม มีความต้องการให้เพื่อนฝูงยอมรับและยกย่อง

อยากมีอิสระเป็นตัวของตัวเอง⁽¹⁵⁾ มีรายงานการศึกษาเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นหลายฉบับที่แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นเริ่มเข้ามาสูบบุหรี่เนื่องจากเพื่อนชวนให้ลองสูบ สูบเพราะเลียนแบบเพื่อน⁽¹⁶⁾ ²¹⁾ ต้องการเข้ากลุ่มกับเพื่อนได้⁽²¹⁾ มีบางรายงานพบว่า วัยรุ่นสูบบุหรี่เพราะต้องการทดลองเนื่องจากอยากรู้ อยากเห็น อยากรู้รสชาติของบุหรี่^(21,22) ในด้านบุคลิกภาพทางด้านสังคม วัยรุ่นยังใช้บุหรี่ในการสร้างความมั่นใจในการเข้าสังคม⁽¹⁷⁾ ให้ความรู้สึกว่าตนเองโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว มีอิสระมีเพศสัมพันธ์ได้⁽¹⁹⁾ นอกจากนี้ครอบครัวยังเป็นต้นแบบที่จะให้วัยรุ่นเลียนแบบได้อีกทางหนึ่ง โดยเฉพาะแม่ จากการติดตามกลุ่มตัวอย่างอายุ 11-14 ปี จำนวน 827 คน ในประเทศนอร์เวย์ ตั้งแต่ ค.ศ. 1979-1989 พบว่าการที่มีแม่สูบบุหรี่ สามารถพยากรณ์ได้ว่าในระยะยาวลูกมีแนวโน้มที่จะสูบบุหรี่สูง⁽⁸⁾ การศึกษาของ Crowe และคณะ ได้ศึกษาพบว่า นักเรียนอเมริกันเริ่มสูบบุหรี่เมื่ออายุ 8-9 ปี เหตุผลหนึ่งระบุว่า อยากรลองเพราะพ่อแม่สูบ⁽¹⁾ เช่นเดียวกับการศึกษาของ Greenlund และคณะ ซึ่งศึกษานักเรียนชั้น 3-6 จำนวน 933 คน ในรัฐหลุยส์เซียน่า พบว่ามีนักเรียนร้อยละ 15 ได้ลองสูบบุหรี่ ในจำนวนนี้ร้อยละ 40 เริ่มลองสูบกับสมาชิกในครอบครัว⁽²³⁾ สำหรับในประเทศไทย ชูชัย สุภวงส์ และคณะ ได้ศึกษาเยาวชนอายุ 15-24 ปี ทั้งที่กำลังเรียนและที่ออกจากโรงเรียนแล้ว 5,434 คน จาก 16 จังหวัด พบว่า พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของพ่อแม่ พี่ และเพื่อน มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของเยาวชน โดยแม่มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของบุตรสาวมากกว่าบุตรชาย⁽²⁴⁾

ปัจจัยทางด้านความรู้และทัศนคติต่อบุหรี่

ปัจจุบันทั้งภาครัฐและเอกชนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ด้วยวิธีการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโดยการผ่านทางโรงเรียน ชุมชน และสื่อต่าง ๆ อย่างหลากหลาย จึงเป็นที่น่าสนใจว่าเมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ของวัยรุ่นเป็นอย่างไรบ้าง ในการศึกษาเปรียบเทียบของ Crowe และคณะ พบว่า นักเรียนชาวอเมริกันมีความรู้ในเรื่องผลจากการสูบบุหรี่ดีกว่านักเรียนชาวจีน และนักเรียนชาวจีนมีทัศนคติในทางบวกต่อบุหรืมากกว่านักเรียนชาวอเมริกัน⁽¹⁶⁾ ในการศึกษาที่จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย รายงานว่า นักเรียนโรงเรียนในเมืองมีความรู้และทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการสูบบุหรี่ดีกว่านักเรียนแถบชานเมืองและนักเรียนในชนบท⁽²⁰⁾ และการศึกษาของชูชัย สุภวงส์ และคณะ กล่าวว่าเยาวชนที่ไม่สูบบุหรี่มีทัศนคติในด้านลบต่อเยาวชนที่สูบบุหรี่ โดยเฉพาะเยาวชนหญิงที่สูบบุหรี่ถูกมองว่าเป็นการแสดงถึงความมีปมด้อยและเก็บกด⁽²⁴⁾

ปัจจัยทางด้านกฎหมายและการตลาด

การสูบบุหรี่เป็นเรื่องที่สามารถทำได้โดยเปิดเผยไม่ผิดกฎหมาย ฉะนั้น กฎหมายที่ออกมาเพื่อควบคุมในเรื่อง การห้ามขายบุหรี่แก่เยาวชน การห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ ตลอดจน การห้ามทำการโฆษณาบุหรี่ในรูปแบบใด ๆ จึงเป็นสิ่งที่มักมีการละเมิดอยู่เสมอ ทั้งโดยความตั้งใจและความไม่รู้ จากการสำรวจในอเมริกา นักเรียนอายุต่ำกว่า 17 ปี ร้อยละ 77.5 บอกว่าไม่เคยถูกขอคู่มือเพื่อแสดงอายุเมื่อซื้อบุหรี่จากร้าน โดยมีนักเรียนร้อยละ 38.7 ซื้อจากร้านขายของ นอกนั้นซื้อจากเครื่องขายบุหรี่อัตโนมัติและอื่น ๆ ⁽¹⁸⁾ การศึกษาของ Paibul Suriyawongpaisal และคณะ ซึ่งได้ศึกษา การปฏิบัติตามกฎหมายห้ามจำหน่ายบุหรี่แก่เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี ของผู้จำหน่ายในจังหวัดกรุงเทพฯ จันทบุรี หนองคาย สุราษฎร์ธานี และเชียงใหม่ โดยส่งอาสาสมัครนักเรียนอายุตั้งแต่ 9-17 ปี (ส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 15 ปี มีร้อยละ 18.5 ที่อายุมากกว่า 15 ปี) จำนวน 773 คน กระจายไปขอซื้อบุหรี่จากผู้จำหน่าย 773 ราย นักเรียนประสบความสำเร็จในการซื้อถึงร้อยละ 90.6 และพบว่าสถานที่จำหน่ายบุหรี่ที่มีการติดป้ายห้ามจำหน่ายบุหรี่แก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี มีเพียงร้อยละ 10.7 ⁽²⁵⁾ จากการสอบถามพฤติกรรมการขายบุหรี่ให้กับเยาวชน ของชูชัย สุกวงศ์ และคณะ ก็ได้พบถึงร้อยละ 96.7 ของผู้ขายบุหรี่ ได้ขายบุหรี่ให้เยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ⁽²⁴⁾ นอกจากนี้ Lindsay และ Rainey ได้อธิบายในบทความตอนหนึ่งว่า แรงโฆษณาก็เป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นตัดสินใจเลือกประเพณีที่จะสูบบุหรี่หรือไม่ ⁽⁸⁾

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

รูปแบบของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Descriptive Cross-sectional Study)

ประชากรที่ศึกษา

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนรัฐบาล อำเภอเมืองและอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ 3 โรงเรียน จำนวน 5,701 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการตอบแบบสอบถาม สุ่มตัวอย่างแบบ Multistage Sampling โดยแต่ละชั้นเรียนถูกจับฉลากเพื่อเป็นตัวแทน จำนวน 1 ห้องเรียน และนักเรียนแต่ละห้องเรียนถูกจับฉลากเพื่อสุ่มเลือกเป็นตัวแทน ได้นักเรียนเป็นตัวแทนชั้นละ 20 คน โรงเรียนละ 120 คน สำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เลือกตัวแทนนักเรียนโดยความสมัครใจ ชั้นละ 1-2 คน โรงเรียนละ 6-8 คน จัดการสนทนากลุ่ม โรงเรียนละ 1 ครั้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แบบสอบถาม และแนวคำถามการสนทนากลุ่ม

ก. แบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลด้านลักษณะประชากร ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะของครอบครัว จำนวน 20 ข้อ โดยข้อคำถามเป็นลักษณะให้เติมคำและแบบมีตัวเลือกให้ตอบ
2. แบบสอบถามความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับบุหรี่ยุคต่อสุขภาพ ประกอบด้วย
 - 2.1 ข้อคำถามความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ยุคต่อสุขภาพ 21 ข้อ การตอบแบบสอบถามให้ผู้ตอบตอบเพียงคำตอบเดียวคือ “ถูก” หรือ “ผิด”
เกณฑ์การให้คะแนน ถ้าตอบถูก ได้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิด ได้ 0 คะแนน

การวิเคราะห์ระดับความรู้ แบ่งระดับความรู้ออกเป็น 2 ระดับ คือ ความรู้ดี และ ความรู้ไม่ดี กลุ่มที่มีความรู้ดีคือ กลุ่มที่มีคะแนนความรู้เท่ากับหรือสูงกว่าคะแนน ความรู้เฉลี่ยของกลุ่ม กลุ่มที่มีความรู้ไม่ดีคือ กลุ่มที่มีความรู้ต่ำกว่าคะแนนความรู้ เฉลี่ยของกลุ่ม

2.2 ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบุหรืต่อสุขภาพ 24 ข้อ เป็นคำถามด้าน บวก 14 ข้อ คำถามด้านลบ 10 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนน ใช้มาตราการวัดเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ถ้าข้อความเป็นข้อความด้านลบต่อบุหรื (เห็นว่าบุหรืไม่ดี)

เห็นด้วย	ได้	3	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ได้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ได้	1	คะแนน

ถ้าข้อความเป็นข้อความด้านบวกต่อบุหรื (เห็นว่าบุหรืดี)

เห็นด้วย	ได้	1	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ได้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ได้	3	คะแนน

การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็น แบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่

- ความคิดเห็นด้านบวกเกี่ยวกับบุหรื คือกลุ่มที่มีคะแนนต่ำกว่าคะแนน เฉลี่ยของกลุ่ม
- ความคิดเห็นด้านลบเกี่ยวกับบุหรื คือกลุ่มที่มีคะแนนเท่ากับหรือสูง กว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม

3. แบบสอบถามด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว เพื่อน และครู สภาพแวดล้อมในบ้าน โรงเรียน และชุมชน จำนวน 28 ข้อ โดยข้อคำถามเป็นลักษณะให้เติมคำและ แบบมีตัวเลือกให้ตอบ

4. แบบสอบถามด้านกฎหมายและการตลาด ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการ จำหน่ายบุหรืแก่เยาวชน การห้ามสูบบุหรืในที่สาธารณะ การโฆษณาและกล ยุทธทางตลาด จำนวน 18 ข้อ โดยข้อคำถามเป็นลักษณะให้เติมคำและแบบมี ตัวเลือกให้ตอบ

ข. แนวคำถามการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยคำถามใหญ่ ๆ 4 ประเด็น ดังนี้

- สาเหตุของการสูบบุหรี่
- การได้มาของบุหรี่
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่
- แนวทางการป้องกันการสูบบุหรี่

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้รับการตรวจสอบตามขั้นตอน ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาในด้านต่าง ๆ
2. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนในอำเภอเมือง ที่เป็นโรงเรียนรัฐบาล จำนวน 60 คน เพื่อนำมาปรับปรุงในด้านภาษาและการใช้คำถาม
3. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ในหมวดทัศนคติ วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร Cronbach's Alpha Coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่น = .73

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่โดย Multiple Logistic Regression

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ เก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามให้นักเรียนตอบเอง เนื่องจากมีความต่างกันในการเข้าชั้นเรียน วิธีการได้กลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียนมีดังนี้

โรงเรียน ก. สุ่มตัวอย่างได้นักเรียนชั้นละ 20 คน จำนวนทั้งสิ้น 120 คน ให้นักเรียนนำกลับไปตอบที่บ้านและนำส่งคืนในวันรุ่งขึ้น สามารถเก็บแบบสอบถามคืนได้ 88 ชุด

โรงเรียน ข. สุ่มตัวอย่างได้ระดับชั้นเรียนละ 1 ห้อง ให้นักเรียนทั้งห้องตอบแบบสอบถามในห้องเรียนพร้อมกัน และส่งคืนทันที สามารถเก็บแบบสอบถามคืนได้ทั้งหมด 192 ชุด

โรงเรียน ค. สุ่มเลขลำดับที่ของนักเรียนจากตารางเลขสุ่ม ได้เลขที่ 5, 30 และ 21 ให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในลำดับเลขที่ดังกล่าวของทุกห้องเรียน ทุกระดับชั้นเรียน มารวมกันและตอบแบบสอบถามพร้อมกัน และส่งคืนทันที สามารถเก็บแบบสอบถามคืนได้ทั้งหมด 138 ชุด

รวมแบบสอบถามที่เก็บคืนได้จำนวน 418 ชุด เป็นแบบสอบถามที่กรอกข้อมูลได้ครบถ้วนหรือเกือบครบถ้วน สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ 404 ชุด การวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอเป็น 7 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ความชุกของการสูบบุหรี่

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ต่อสุขภาพ

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบุหรี่ต่อสุขภาพ

ส่วนที่ 5 ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 6 ข้อมูลด้านกฎหมายและการตลาด

ส่วนที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างการสูบบุหรี่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 1 ความชุกของการสูบบุหรี่

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีสัดส่วนระหว่างเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกันคือ 1.2 : 1 มีผู้สูบบุหรี่ร้อยละ 14.6 คิดเป็นสัดส่วนผู้สูบบุหรี่ต่อเพศหญิงเท่ากับ 3.9 : 1

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างอายุต่ำสุด 12 ปี อายุสูงสุด 22 ปี อายุเฉลี่ย 15.2 ปี เมื่อจำแนกกลุ่มไม่สูบบุหรี่ และกลุ่มที่สูบบุหรี่ พบว่ากลุ่มไม่สูบบุหรี่มีอายุเฉลี่ย 15.1 ส่วนกลุ่มสูบบุหรี่มีอายุเฉลี่ย 15.6

ระดับชั้นเรียนที่มีผู้สูบบุหรี่มากที่สุดคือ มัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 44.1 รองลงมา คือ มัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 คิดเป็นร้อยละ 18.6 และ 15.3 ตามลำดับ

จำนวนบุตรในครอบครัว ประมาณร้อยละ 50 กลุ่มตัวอย่างอยู่ในครอบครัวที่มีลูก 2 คน กลุ่มไม่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ ร้อยละ 31.8 เป็นบุตรคนโต รองลงมาร้อยละ 31.5 เป็นบุตรคนสุดท้อง ซึ่งกลับกับกลุ่มสูบบุหรี่ที่ส่วนใหญ่ ร้อยละ 40.7 เป็นบุตรคนสุดท้อง และร้อยละ 37.3 เป็นบุตรคนโต

ลักษณะครอบครัวของทั้ง 2 กลุ่ม มีความใกล้เคียงกันคือ ส่วนมากเป็นครอบครัวเดี่ยวที่ประกอบด้วยพ่อแม่ลูก หรือ พ่อและลูก หรือ แม่และลูก โดยกลุ่มไม่สูบบุหรี่อยู่ในครอบครัวเดี่ยว ร้อยละ 64.9 และกลุ่มสูบบุหรี่อยู่ในครอบครัวเดี่ยว ร้อยละ 66.1 สำหรับครอบครัวขยายซึ่งประกอบด้วย พ่อแม่ลูกและญาติคนอื่น ๆ กลุ่มไม่สูบบุหรี่อยู่ในครอบครัวดังกล่าว ร้อยละ 29.6 กลุ่มสูบบุหรี่ ร้อยละ 30.5 นอกจากนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดาเสียชีวิตหรือหย่าร้าง ต้องอาศัยอยู่กับญาติ โดยกลุ่มไม่สูบบุหรี่มีร้อยละ 5.5 ขณะที่กลุ่มสูบบุหรี่มีร้อยละ 3.4

การอาศัยอยู่กับครอบครัวตั้งแต่เกิดจนปัจจุบัน ทั้งกลุ่มไม่สูบและกลุ่มสูบบุหรี่มีลักษณะคล้ายกันคือ ประมาณร้อยละ 80 อาศัยอยู่กับพ่อแม่ รองลงไปอาศัยอยู่กับญาติพี่น้อง

ลักษณะแหล่งที่พักอาศัยในปัจจุบัน กลุ่มไม่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ร้อยละ 54.8 อาศัยอยู่ในหมู่บ้านหรือชุมชนที่พักอาศัยนานเมือง รองลงไป ร้อยละ 34.0 เป็นหมู่บ้านหรือชุมชนที่พักอาศัยในเมือง เช่นเดียวกับกลุ่มสูบบุหรี่ ร้อยละ 50.0 มีที่พักอาศัยบริเวณชานเมือง รองลงไปร้อยละ 31.0 เป็นที่พักอาศัยในเมือง

จำนวนเงินที่กลุ่มตัวอย่างได้รับจากผู้ปกครองสำหรับไปโรงเรียน กลุ่มไม่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ร้อยละ 35.3 ได้รับเงินไปโรงเรียนวันละ 21-30 บาท รองลงมาร้อยละ 31.5 ได้รับวันละ 31-40 บาท ส่วนกลุ่มสูบบุหรี่ ส่วนใหญ่ร้อยละ 27.6 ได้รับเงินวันละ 41-50 บาท รองลงมาร้อยละ 25.9 ได้รับวันละ 21-30 บาท สำหรับคนที่ได้รับเงินมากกว่าวันละ 61 บาทขึ้นไป กลุ่มไม่สูบบุหรี่มีร้อยละ 2.6 ขณะที่กลุ่มสูบบุหรี่มีร้อยละ 8.6 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้รับเงินไปโรงเรียนจำนวนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นตามระดับชั้นที่สูงขึ้น โดยผู้ที่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้รับเงินเฉลี่ย 33.8 บาทต่อวัน และผู้ที่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้รับเงินเฉลี่ย 47.6 บาทต่อวัน เมื่อคิดรวมทุกระดับชั้นแล้ว กลุ่มตัวอย่างได้รับเงินไปโรงเรียนเฉลี่ยวันละ 39.2 บาท (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 14.9) จากการสนทนากลุ่มพบว่าผู้ที่สูบบุหรี่จะนำเงินที่ได้รับเพื่อเป็นค่าอาหารและขนมไปซื้อบุหรี่ บางคนยอมอดอาหารกลางวัน โดยบอกว่าเมื่อสูบบุหรี่จะรู้สึกหิวอาหาร บางคนใช้วิธีซื้อปลั๊กครั้งละ 5 บาท (ราคา 3 มวน 5 บาท) บางคนใช้วิธีรวมเงินกับเพื่อนซื้อมาแบ่งกัน

(รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ก หน้า 35-36)

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเรียน

ผลการเรียนในเทอมที่ผ่านมา (ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541) กลุ่มไม่สูบบุหรี่มีผลการเรียนดีกว่ากลุ่มสูบบุหรี่ โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 47.7 ได้คะแนนเฉลี่ย 2.01-3.00 รองลงมาร้อยละ 39.6 ได้คะแนนเฉลี่ย 1.01-2.00 และร้อยละ 11.3 ได้คะแนนเฉลี่ย 3.01-4.00 ส่วนในกลุ่มสูบบุหรี่ ได้คะแนนเฉลี่ย 1.01-2.00 ถึงร้อยละ 62.8 รองลงมาร้อยละ 27.9 ได้คะแนนเฉลี่ย 2.01-3.00 และไม่มีผู้สอบได้คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.01-4.00 ทั้งนี้ค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งสองกลุ่มเท่ากับ 2.1 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.6

ในขณะที่อยู่ในห้องเรียน กลุ่มไม่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ร้อยละ 62.5 มีสมาธิในการเรียนดีหรือค่อนข้างดี ในขณะที่กลุ่มสูบบุหรี่มีเพียงร้อยละ 30.5 สาเหตุที่ไม่มีสมาธิในการเรียนได้แก่ เพื่อนร่วมห้องทำเสียงดัง มีเรื่องอื่นให้คิด ไม่ชอบวิชาที่เรียน และนอนดึก

นอกจากนี้ กลุ่มสูบบุหรี่มีความรู้สึกเบื่อโรงเรียนมากกว่ากลุ่มไม่สูบบุหรี่ กล่าวคือ กลุ่มสูบบุหรี่ร้อยละ 18.6 มีความรู้สึกนี้บ่อย ๆ ขณะที่กลุ่มไม่สูบบุหรี่มีร้อยละ 10.2 ที่รู้สึกเช่นนี้ สาเหตุสำคัญที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเบื่อโรงเรียนคือ ไม่อยากเรียน ถูกครูว่ากล่าว ครูเข้มงวด วิธีการสอนของครู และทะเลาะกับเพื่อน

(รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ก หน้า 37-52)

ข้อมูลภูมิหลังของบิดา-มารดา

ระดับการศึกษาของบิดามารดาของทั้งกลุ่มไม่สูบบุหรี่และกลุ่มสูบบุหรี่ ส่วนใหญ่จบระดับประถมศึกษา โดยบิดาจบระดับประถมศึกษาร้อยละ 35.1 และ 35.6 ของแต่ละกลุ่มตามลำดับ ส่วนการศึกษาของมารดากลุ่มไม่สูบบุหรี่ จบประถมศึกษาร้อยละ 53.0 กลุ่มสูบบุหรี่ร้อยละ 45.8

สถานภาพสมรสของบิดามารดา กลุ่มไม่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ร้อยละ 70.4 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน ส่วนกลุ่มสูบบุหรี่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกันร้อยละ 67.8 การแยกกันอยู่และการหย่าร้างของบิดามารดาของทั้ง 2 กลุ่ม ใกล้เคียงกัน คือ กลุ่มไม่สูบบุหรี่มีร้อยละ 19.4 กลุ่มสูบบุหรี่มีร้อยละ 18.7 การมีบิดาหรือมารดาหรือทั้งบิดามารดาเสียชีวิต ในกลุ่มไม่สูบบุหรี่มีร้อยละ 10.2 กลุ่มสูบบุหรี่มีร้อยละ 13.6

อาชีพของบิดามารดา กลุ่มไม่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ร้อยละ 28.0 บิดามีอาชีพรับจ้างประจำ ส่วนกลุ่มสูบบุหรี่ส่วนใหญ่ร้อยละ 32.7 บิดามีอาชีพค้าขายหรือประกอบธุรกิจส่วนตัว อาชีพของมารดาทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย หรือประกอบธุรกิจส่วนตัว โดยกลุ่มไม่สูบบุหรี่มีร้อยละ 33.0 และกลุ่มสูบบุหรี่มีร้อยละ 34.5

สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ของทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่อยู่ในภาวะพอมีพอใช้ไม่มีหนี้สิน โดยกลุ่มไม่สูบบุหรี่มีร้อยละ 53.8 และกลุ่มสูบบุหรี่มีร้อยละ 48.3 สภาพเศรษฐกิจที่อยู่ในภาวะขาดทุน กลุ่มไม่สูบบุหรี่มีร้อยละ 1.7 และกลุ่มสูบบุหรี่มีร้อยละ 5.2

(รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ก หน้า 37-39)

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ต่อสุขภาพ

กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ต่อสุขภาพเท่ากับ 18.1 (คะแนนเต็ม 21) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.1 โดยกลุ่มไม่สูบบุหรี่มีคะแนนเฉลี่ย 18.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.1 และกลุ่มสูบบุหรี่มีคะแนนเฉลี่ย 16.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.1

จากการวิเคราะห์รายชื่อ ข้อที่กลุ่มตัวอย่างตอบผิดมากที่สุดคือ การสูบบุหรี่อาจได้รับยาฆ่าแมลงที่ตกค้างอยู่ตั้งแต่ขั้นตอนการปลูกใบยาสูบ รองลงไปคือ การสูบบุหรี่ทำให้มีโอกาสเกิดการเสื่อมสมรรถภาพทางเพศได้มากกว่าไม่สูบบุหรี่ นอกจากนั้น คำถามที่ว่า บุหรี่ให้ประโยชน์แก่ร่างกายโดยช่วยลดความเครียดได้ กลุ่มสูบบุหรี่ตอบผิดถึงร้อยละ 52.5 ขณะที่กลุ่มไม่สูบบุหรี่ตอบผิดร้อยละ 18.0

(รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ก หน้า 41-43)

จากการรวมคะแนน พบว่า กลุ่มไม่สูบบุหรี่ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 65.1 ขณะที่กลุ่มสูบบุหรี่ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 54.2

ตารางที่ 1 ระดับความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ต่อสุขภาพ เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มไม่สูบบุหรี่และกลุ่มสูบบุหรี่

ระดับความรู้	ไม่สูบบุหรี่ (n = 345 คน) ร้อยละ	สูบบุหรี่ (n = 59 คน) ร้อยละ	P-value
กลุ่มที่มีความรู้ดี (คะแนน = 18 ขึ้นไป)	65.1	45.8	0.005
กลุ่มที่มีความรู้ไม่ดี (คะแนน <18)	34.9	54.2	

คะแนนเฉลี่ย = 17.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.3

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบุหรืต่อสุขภาพ

คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับบุหรืต่อสุขภาพ ของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 63.9 (คะแนนเต็ม 72) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.1 โดยกลุ่มไม่สูบบุหรืมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 64.8 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.3 กลุ่มสูบบุหรืมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 58.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.4

(รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ก หน้า 45-49)

จากการรวมคะแนนพบว่า กลุ่มไม่สูบบุหรืมีความคิดเห็นด้านลบเกี่ยวกับบุหรืร้อยละ 66.4 ขณะที่กลุ่มสูบบุหรืมีความคิดเห็นด้านบวกเกี่ยวกับบุหรืถึงร้อยละ 72.8

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบุหรืต่อสุขภาพ เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มไม่สูบบุหรื และ กลุ่มสูบบุหรื

ระดับความคิดเห็น	ไม่สูบบุหรื (n = 345 คน) ร้อยละ	สูบบุหรื (n = 59 คน) ร้อยละ	P-value
มีความคิดเห็นด้านบวกเกี่ยวกับบุหรื (คะแนน 40 – 63)	33.4	72.8	<0.001
มีความคิดเห็นด้านลบเกี่ยวกับบุหรื (คะแนน 64 – 72)	66.6	27.2	

คะแนนเฉลี่ย = 63.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 6.14

ลิขสิทธิ์โดย Chiang Mai University
All rights reserved

ส่วนที่ 5 ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวอย่างและพ่อแม่หรือผู้ปกครอง มีลักษณะดังนี้ กลุ่มไม่สูบบุหรี่ ร้อยละ 79.4 มีโอกาสพูดคุยกับพ่อแม่หรือผู้ปกครองเป็นประจำทุกวัน ในขณะที่กลุ่มสูบบุหรี่มี โอกาสดังกล่าวร้อยละ 71.2 การได้รับความสนใจ เอาใจใส่จากพ่อแม่หรือผู้ปกครองของกลุ่มไม่ สูบบุหรี่ ได้รับความสนใจ เอาใจใส่ได้อย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ 62.9 ส่วนกลุ่มสูบบุหรี่ได้รับเพียงร้อย ละ 50.8 นอกจากนั้น พบว่าพ่อแม่หรือผู้ปกครองให้ความสนใจในเรื่องผลการเรียนของลูกมากกว่า ความสนใจในเรื่องการทำกิจกรรมที่โรงเรียน โดยในกลุ่มไม่สูบบุหรี่พ่อแม่หรือผู้ปกครองสนใจ ชักถามผลการเรียนเสมอถึงร้อยละ 83.2 ในขณะที่สนใจชักถามบ่อย ๆ ถึงกิจกรรมที่ทำในโรงเรียน เพียงร้อยละ 24.9 ในกลุ่มสูบบุหรี่ก็ได้ให้คำตอบในลักษณะคล้ายกัน กล่าวคือในใจชักถามผลการ เรียนเสมอร้อยละ 64.4 และสนใจชักถามถึงกิจกรรมที่ทำในโรงเรียนร้อยละ 27.1 ปฏิติรยาจากพ่อ แม่หรือผู้ปกครองเมื่อกลุ่มตัวอย่างสามารถสอบได้คะแนนดีขึ้น พบว่าส่วนใหญ่มีปฏิติรยยินดีกับ กลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มไม่สูบบุหรี่พบร้อยละ 76.5 และกลุ่มสูบบุหรี่พบร้อยละ 64.4 ส่วนที่เหลือ พ่อ แม่หรือผู้ปกครองไม่แสดงปฏิติรยใด ๆ เมื่อกลุ่มตัวอย่างสอบได้คะแนนลดลง พบว่าพ่อแม่หรือ ผู้ปกครองของกลุ่มสูบบุหรี่จะมีปฏิติรยโมโห กว่า สูงกว่ากลุ่มไม่สูบบุหรี่ กล่าวคือ พบปฏิติรยดัง กล่าวร้อยละ 20.3 ขณะที่กลุ่มไม่สูบบุหรี่พบร้อยละ 9.6

ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวของกลุ่มไม่สูบบุหรี่มีความใกล้ชิดและอบอุ่นสูงกว่า กลุ่มสูบบุหรี่ โดยพบร้อยละ 73.2 และ 61.0 ตามลำดับ นอกจากนี้ กลุ่มสูบบุหรี่ยังมีการทะเลาะ เบาะแวงกันบ่อยในครอบครัวถึงร้อยละ 13.6 ขณะที่กลุ่มไม่สูบบุหรี่มีร้อยละ 5.8 ในการรับฟัง ความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างของพ่อแม่หรือผู้ปกครองพบว่า พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่ค่อยรับฟัง หรือไม่ยอมรับฟังความคิดเห็น ในกลุ่มสูบบุหรี่พบสูงถึงร้อยละ 20.4 ขณะที่กลุ่มไม่สูบบุหรี่พบ ร้อยละ 7.9 จากการจัดลำดับการมีปฏิสัมพันธ์และความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวอย่างและพ่อแม่ หรือผู้ปกครองพบว่ากลุ่มไม่สูบบุหรี่มีระดับปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่ผู้ปกครองอยู่ในระดับดี ร้อยละ 75.0 ระดับปานกลางร้อยละ 23.5 ส่วนกลุ่มสูบบุหรี่พบมีปฏิสัมพันธ์อยู่ในระดับดี ร้อยละ 50.0 ระดับปานกลาง ร้อยละ 46.4

ในด้านการปกครองสมาชิกในครอบครัว กลุ่มสูบบุหรี่มีความเห็นว่าครอบครัวของคนไม่ ค่อยรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัว มีความเข้มงวดเกินไปด้วยกฎระเบียบถึงร้อยละ 44.0 ขณะที่กลุ่มไม่สูบบุหรี่มีความคิดเห็นในเรื่องนี้ร้อยละ 23.5

การเข้ากลุ่มกับเพื่อน กลุ่มไม่สูบบุหรี่ชอบที่จะเข้ากลุ่มกับเพื่อนร้อยละ 79.1 ขณะที่กลุ่มสูบบุหรี่ชอบที่จะอยู่เงียบ ๆ คนเดียวร้อยละ 44.1 ทำนองเดียวกัน ขณะที่ที่บ้านกลุ่มไม่สูบบุหรี่มักจะอยู่พูดคุยหรือทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในบ้านร้อยละ 66.5 ขณะที่กลุ่มสูบบุหรี่มีร้อยละ 52.5 ที่เหลือนอกจากนี้เป็นผู้ที่ชอบอยู่เงียบ ๆ คนเดียว

เมื่อมีปัญหาไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการเรียนหรือปัญหาส่วนตัว กลุ่มไม่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ร้อยละ 45.4 จะปรึกษาพ่อแม่ รองลงไปร้อยละ 30.9 จะปรึกษาเพื่อน และร้อยละ 17.5 จะใช้วิธีแก้ปัญหาคด้วยตนเอง ในกลุ่มสูบบุหรี่ส่วนใหญ่ร้อยละ 29.3 ปรึกษาเพื่อน รองลงมาร้อยละ 22.4 ปรึกษาพ่อแม่ และร้อยละ 25.9 ใช้วิธีแก้ปัญหาคด้วยตนเอง

(รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ก หน้า 50-52)

ข้อมูลสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่

การมีเพื่อนที่สูบบุหรี่ กลุ่มสูบบุหรี่มีเพื่อนสนิทที่อยู่กลุ่มเดียวกันสูบบุหรี่ร้อยละ 49.2 ขณะที่กลุ่มไม่สูบบุหรี่มีเพียงร้อยละ 14.8 นอกจากนี้ กลุ่มสูบบุหรี่ยังเคยเห็นครูสูบบุหรี่ร้อยละ 93.2 ส่วนกลุ่มไม่สูบบุหรี่เคยเห็นร้อยละ 77.0

การมีสมาชิกในครอบครัวสูบบุหรี่ ทั้ง 2 กลุ่มให้คำตอบใกล้เคียงกัน โดยกลุ่มไม่สูบบุหรี่มีสมาชิกในครอบครัวสูบบุหรี่ร้อยละ 39.7 ขณะที่กลุ่มสูบบุหรี่มีร้อยละ 39.0 สมาชิกในครอบครัวที่สูบบุหรี่ของกลุ่มไม่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ร้อยละ 53.2 ตอบว่าบิดาเป็นผู้สูบบุหรี่ รองลงมาร้อยละ 26.2 เป็นญาติคนอื่น ๆ ที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเป็นผู้สูบบุหรี่ ส่วนมารดาที่สูบบุหรี่มีเพียงร้อยละ 6.7 กลุ่มสูบบุหรี่ได้ให้คำตอบในทำนองเดียวกัน โดยร้อยละ 41.2 มีบิดาเป็นผู้สูบบุหรี่ รองลงไปร้อยละ 29.4 เป็นญาติคนอื่น ๆ ที่อาศัยอยู่ในครอบครัว และมารดาเป็นผู้สูบบุหรี่ร้อยละ 5.9

การมีคนในชุมชนหรือละแวกบ้านสูบบุหรี่ กลุ่มไม่สูบบุหรี่ร้อยละ 54.1 ตอบว่ามีคนสูบบุหรี่มาก ขณะที่กลุ่มสูบบุหรี่ร้อยละ 74.6 ให้คำตอบเดียวกัน โดยผู้ที่สูบบุหรี่มีทั้งวัยรุ่นและผู้ใหญ่

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังเคยถูกใช้ให้ไปซื้อบุหรี่ โดยกลุ่มไม่สูบบุหรี่เคยถูกใช้ให้ไปซื้อบุหรี่ร้อยละ 70.7 กลุ่มสูบบุหรี่เคยร้อยละ 78.0 ผู้ที่ใช้ให้ไปซื้อบุหรี่ส่วนใหญ่ร้อยละ 59.2 เป็นญาติพี่น้องหรือเพื่อนบ้าน ร้อยละ 22.1 เป็นบิดา และมีเพียงร้อยละ 1.3 มารดาใช้ให้ไปซื้อ

(รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ก หน้า 53-54)

ข้อมูลการสูบบุหรี่

การลองสูบบุหรี่ครั้งแรกของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าอายุน้อยที่สุดที่ลองสูบบุหรี่ครั้งแรกคือ อายุ 5 ปี โดยมีค่าอายุเฉลี่ยที่ลองสูบบุหรี่ครั้งแรกเท่ากับ 12.8 โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 71.0 ให้เหตุผลที่ลองสูบบุหรี่เพราะอยากรู้อยากลองอยากรู้ รองลงมาร้อยละ 15.3 เนื่องจากถูกเพื่อนชักชวน ในกลุ่มไม่สูบบุหรี่มีผู้ที่เคยลองสูบบุหรี่มาก่อนร้อยละ 22.9 ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มในเรื่องสาเหตุที่ลองสูบบุหรี่ว่า เนื่องจากมีหัวหน้าแก๊งนักเรียนมาชักชวนให้สูบ จึงลองเนื่องจากความกลัว นอกจากนั้น หากไม่สูบบุหรี่จะถูกตราหน้าว่าเป็นกะเทย

กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่ร้อยละ 20.3 มีการสูบบุหรี่ทุกวัน โดยเฉลี่ยวันละ 3.3 มวน ร้อยละ 18.6 ไม่ได้สูบทุกวัน แต่สูบเฉลี่ย 2.4 ครั้งต่อสัปดาห์ ที่เหลือร้อยละ 61.0 จะสูบในบางโอกาส เช่น ไปเที่ยว มีงานเลี้ยง เมื่อรู้สึกเครียด เมื่อมีเงินซื้อ สาเหตุที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ร้อยละ 52.9 เป็นเพราะอยากรู้อยากลองเอง ร้อยละ 28.2 เพราะถูกเพื่อนชักชวน และร้อยละ 11.8 สูบเนื่องจากมีปัญหาครอบครัว

วิธีการได้บุหรี่มาสูบส่วนใหญ่ร้อยละ 53.6 ซื้อมาสูบเอง จากการสนทนากลุ่ม นักเรียนที่เข้ากลุ่มได้เล่าถึงวิธีการได้บุหรืมาว่า นอกจากซื้อเองแล้ว บางครั้งได้จากพระ โดยไปขอบุหรืที่มีคนนำมาถวาย ศาลพระภูมิก็เป็นอีกแห่งที่บางครั้งมีคนเอาบุหรืมาเช่นไหว้ บางคนใช้วิธีขโมยจากคนในบ้านที่สูบบุหรี่ และหากไม่มีเงินซื้อบุหรืจริง ๆ บางคนนำไปไม้แห้ง เช่น ใบมะม่วง ใบมะขาม มาป่น แล้วใช้กระดาษมวนสูบแทนบุหรื

ค่านิยมบนซองบุหรืร้อยละ 56.1 มีผลทำให้หยุดคิดแต่ก็ยังสูบบุหรี่ และร้อยละ 28.1 ไม่สนใจคำเตือน จากการสนทนากลุ่ม ผู้ร่วมสนทนาบางคนบอกว่าการพิมพ์คำเตือนไว้ไม่มีประโยชน์ เพราะคนจะสูบบุหรี่อยู่แล้วไม่สนใจคำเตือน นอกจากนั้นคำเตือนยังทำทาสัยทำให้อยากรู้อยากลองยิ่งขึ้น บางคนบอกว่าคำเตือนทำให้ระแวกใจบ้างเหมือนกัน แต่ในที่สุดก็สูบบุหรี่

ต่อคำถามที่ว่า พ่อแม่มีส่วนทำให้ลูกสูบบุหรี่หรือไม่ ทั้ง 2 กลุ่มให้คำตอบที่ใกล้เคียงกันคือ กลุ่มไม่สูบบุหรี่ตอบว่า พ่อแม่มีส่วนทำให้ลูกสูบบุหรี่ร้อยละ 50.3 ขณะที่กลุ่มสูบบุหรี่มีร้อยละ 49.2 ที่ให้คำตอบเดียวกัน

(รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ก หน้า 58)

ส่วนที่ 6 ข้อมูลด้านกฎหมายและการตลาด

ข้อมูลด้านกฎหมาย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทราบว่า การที่ร้านค้าจำหน่ายบุหรี่แก่เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี เป็นความผิดทางกฎหมาย โดยกลุ่มไม่สูบบุหรี่ตอบว่า "ทราบ" ร้อยละ 86.1 กลุ่มสูบบุหรี่ตอบว่า "ทราบ" ร้อยละ 86.4 นอกจากนี้ กลุ่มไม่สูบบุหรี่ตอบว่า ร้านค้าส่วนใหญ่ร้อยละ 50.1 ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ขณะที่กลุ่มสูบบุหรี่ตอบว่าร้านค้าที่มีพฤติกรรมดังกล่าวร้อยละ 37.3 สถานที่ที่กลุ่มตัวอย่างไปซื้อบุหรี่ส่วนใหญ่เป็นร้านขายของชำ ถึงร้อยละ 97.6 นอกจากนั้นกลุ่มสูบบุหรี่เคยถูกคนขายบุหรี่ปฏิเสธไม่ขายให้ถึงร้อยละ 18.2 ขณะที่กลุ่มไม่สูบบุหรี่ถูกปฏิเสธเพียงร้อยละ 8.4

กฎหมายกำหนดบริเวณปลอดบุหรี่ กลุ่มไม่สูบบุหรี่ทราบว่ามีความหมายนี้ร้อยละ 87.4 ขณะที่กลุ่มสูบบุหรี่ทราบว่ามีความหมายนี้ร้อยละ 91.5 เมื่อให้ระบุว่าบริเวณใดที่ห้ามสูบบุหรี่ กลุ่มไม่สูบบุหรี่ระบุได้ถูกต้องร้อยละ 67.7 ขณะที่กลุ่มสูบบุหรี่ระบุได้ถูกต้องร้อยละ 58.6

การโฆษณาเกี่ยวกับบุหรี่ กลุ่มไม่สูบบุหรี่เคยเห็นว่าการโฆษณาเกี่ยวกับบุหรี่ย่อยละ 48.0 กลุ่มสูบบุหรี่เคยเห็นโฆษณาถึงร้อยละ 71.2 ส่วนมากร้อยละ 50.6 ของกลุ่มไม่สูบบุหรี่เคยเห็นป้ายโฆษณาในร้านขายบุหรี่ รองลงมาร้อยละ 27.5 เห็นในโทรทัศน์ และร้อยละ 18.1 เห็นในหนังสือ นิตยสารต่าง ๆ ส่วนกลุ่มสูบบุหรี่ให้ข้อมูลในทำนองเดียวกัน คือร้อยละ 42.9 เห็นจากรายขายบุหรี่ ร้อยละ 31.0 เห็นจากโทรทัศน์ และร้อยละ 19.0 เห็นจากหนังสือ นิตยสารภาษาอังกฤษ การห้ามโฆษณาบุหรี่ย่อยละ 83.6 ของกลุ่มไม่สูบบุหรี่เห็นว่าถูกต้อง กลุ่มสูบบุหรี่เห็นว่าถูกต้องร้อยละ 79.3 ผู้ที่ตอบว่าการห้ามโฆษณาบุหรี่เป็นสิ่งไม่ถูกต้อง ได้ให้เหตุผลว่า การห้ามเหมือนเป็นการยุเพราะมีความรู้สึกทำร้าย ทำให้อยากลอง

(รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ก หน้า 55-56)

ข้อมูลด้านการตลาด

ด้านราคามบุหรี่ หากทำให้ราคามบุหรี่แพงขึ้น ทั้งกลุ่มไม่สูบบุหรี่และกลุ่มสูบบุหรี่ให้คำตอบที่ใกล้เคียงกัน โดยเฉลี่ยร้อยละ 37.1 บอกว่า ไม่สามารถทำให้วัยรุ่นเลิกซื้อบุหรี่ได้ แต่ถ้าลดราคามบุหรี่ให้ถูกกว่าปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 51.7 ตอบว่าวัยรุ่นจะสูบบุหรี่มากขึ้น ในคนที่ไม่เคยสูบบุหรี่ร้อยละ 2.7 ตอบว่า ถ้าราคามบุหรี่ถูกกว่าในปัจจุบันจะลองสูบบุหรี่ และร้อยละ 6.0 ตอบว่ายังไม่แน่ใจ

การเลือกยี่ห้อบุหรี่ของวัยรุ่น ส่วนใหญ่เลือกที่รสชาติ รองลงมาคือราคา ไม่แพง และเป็น
ยี่ห้อที่เพื่อนแนะนำ โดยกลุ่มสูบบุหรี่ให้ข้อมูลดังกล่าวร้อยละ 54.8 23.3 และ 10.9 ตามลำดับ

(รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ก หน้า 56-57)

ตาราง 3 ข้อมูลจากการเปิดให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น ประมวลได้ดังนี้

การแสดงความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
11.1 สาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นสูบบุหรี่		
อยากลอง มีเพื่อนที่สูบบุหรี่อยู่	202	42.0
มีปัญหาครอบครัวและความเครียด	116	24.1
ถูกชักชวนให้สูบ อยากเข้ากับเพื่อนได้	109	22.7
อยากเท่	54	11.2
11.2 ผู้ที่ทำให้วัยรุ่นสูบบุหรี่มากที่สุด		
เพื่อน	198	56.6
ผู้ใหญ่ในครอบครัว เช่น พ่อ แม่	103	29.4
ตัวเอง	39	11.1
สื่อโฆษณาต่าง ๆ	10	2.9
11.3 วิธีที่จะทำให้วัยรุ่นเลิกสูบบุหรี่		
ครอบครัวต้องเอาใจใส่ดูแล	60	35.6
ออกกฎหมายห้ามวัยรุ่นสูบบุหรี่และปฏิบัติอย่างเคร่งครัด	59	37.6
ให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่มาก ๆ และจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ ให้วัยรุ่นทำ	42	24.8
หยุดผลิตหรือออกมาขาย	39	23.0
ครอบครัวให้ความเอาใจใส่และรับฟังคำปรึกษา	35	22.3
ออกกฎหมายและปฏิบัติอย่างเข้มงวด	28	16.6
11.4 วิธีป้องกันไม่ให้วัยรุ่นสูบบุหรี่		
รณรงค์ให้ความรู้ตั้งแต่ยังเป็นเด็ก	25	15.9
งดการผลิตบุหรี่	20	12.7
ส่งเสริมให้มีการเล่นกีฬาอย่างแพร่หลาย	18	11.5

ส่วนที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างการสูบบุหรี่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับการสูบบุหรี่ด้วย Multiple Logistic Regression ผลปรากฏว่า มีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 5 ตัวแปร ดังนี้

1. ปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว (ประกอบด้วย การมีโอกาสได้พูดคุยกับพ่อแม่เป็นประจำทุกวัน การได้รับความสนใจ เอาใจใส่ ความใกล้ชิดและการได้รับความอบอุ่นจากครอบครัว การรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัว) พบว่าเมื่อคะแนนปฏิสัมพันธ์ในครอบครัวลดลง 1 คะแนน โอกาสที่กลุ่มตัวอย่างจะสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 1.23 เท่า
2. ผลการเรียน คิดจากคะแนนเฉลี่ยของปีที่ผ่านมา (คะแนนเต็ม 4) พบว่าเมื่อกลุ่มตัวอย่างมีผลการเรียนต่ำลง 1 คะแนน โอกาสที่จะสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 3.16 เท่า
3. การมีเพื่อนที่สูบบุหรี่ หากกลุ่มตัวอย่างมีเพื่อนที่สูบบุหรี่ โอกาสที่จะสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 3.74 เท่า
4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับบุหรี่ต่อสุขภาพ พบว่าหากกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในทางบวกเกี่ยวกับบุหรี่ หรือมีความคิดเห็นว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ ให้ประโยชน์ในบางโอกาส โอกาสที่จะสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 1.13 เท่า
5. การทดลองสูบบุหรี่ วัยรุ่นที่มีประสบการณ์ทดลองสูบบุหรี่มวนแรกไปแล้ว โอกาสที่จะสูบบุหรี่ในครั้งต่อ ๆ ไปอีกสูงถึง 68.92 เท่า

ตาราง 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการสูบบุหรี่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	Odds Ratio	[95 % Conf. Interval]		P-value
ปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว	1.234	1.024	1.488	0.027
ผลการเรียนต่ำ	3.115	1.225	7.936	0.017
การมีเพื่อนที่สูบบุหรี่	3.745	1.510	9.259	0.004
ความคิดเห็นเกี่ยวกับบุหรี่	1.127	1.041	1.219	0.003
เคยทดลองสูบบุหรี่	68.922	8.905	533.386	0.000

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาความชุกของการสูบบุหรี่ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา และศึกษาปัจจัยทางด้านความรู้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบุหรี่ต่อสุขภาพ ด้านสังคมสิ่งแวดล้อม ด้านกฎหมายและการตลาด ที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในสถานศึกษา โดยศึกษาเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง ในกลุ่มตัวอย่าง 404 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามชนิดกรอกเอง และแนวทางการสุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนาและ Multiple Logistic Regression ผลการศึกษาพบว่า มีนักเรียนสูบบุหรี่ร้อยละ 14.6 ส่วนผู้สูบบุหรี่เพศชาย 3.9 เท่า ระดับชั้นเรียนที่มีผู้สูบบุหรี่มากที่สุดคือ มัธยมศึกษาปีที่ 3 (ร้อยละ 44.1) ส่วนใหญ่ผู้ที่สูบบุหรี่เป็นลูกคนสุดท้องของครอบครัว (ร้อยละ 40.7) เงินที่ได้รับสำหรับไปโรงเรียนในแต่ละวันเฉลี่ย 39.2 บาท โดยกลุ่มสูบบุหรี่ได้รับเงินมากกว่ากลุ่มไม่สูบบุหรี่ ผลการเรียนรู้ในเทอมที่ผ่านมา กลุ่มไม่สูบบุหรี่มีผลการเรียนดีกว่ากลุ่มสูบบุหรี่ ขณะที่ที่อยู่ในชั้นเรียนกลุ่มไม่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่มีสมาธิในการเรียนดีกว่ากลุ่มสูบบุหรี่ (ร้อยละ 30.5)

ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ต่อสุขภาพ กลุ่มไม่สูบบุหรี่มีความรู้ดีกว่ากลุ่มสูบบุหรี่ ($P < 0.001$) ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับบุหรี่ต่อสุขภาพ กลุ่มสูบบุหรี่มีความคิดเห็นด้านบวกเกี่ยวกับบุหรี่ เห็นว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดี (ร้อยละ 72.8) ขณะที่กลุ่มไม่สูบบุหรี่มีความคิดเห็นทำนองเดียวกันเพียงร้อยละ 33.4 ($P < 0.05$)

ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวอย่างและพ่อแม่ผู้ปกครอง ซึ่งประกอบด้วยการมีโอกาสพูดคุยกับพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นประจำ การได้รับความสนใจเอาใจใส่ ความใกล้ชิด การได้รับความอบอุ่นและการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัวนั้น กลุ่มไม่สูบบุหรี่มีปฏิสัมพันธ์ดีกว่ากลุ่มสูบบุหรี่ นอกจากนี้กลุ่มสูบบุหรี่มีเพื่อนสนิทที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันสูบบุหรี่ (ร้อยละ 49.2) มากกว่ากลุ่มไม่สูบบุหรี่ (ร้อยละ 14.8) สมาชิกในครอบครัวที่สูบบุหรี่ของทั้งกลุ่มไม่สูบบุหรี่และกลุ่มสูบบุหรี่มีจำนวนพอ ๆ กัน (ร้อยละ 39.0) โดยส่วนใหญ่บิดาเป็นคนสูบบุหรี่ และมากกว่าร้อยละ 70.0 กลุ่มอย่างทั้งหมดเคยไปซื้อบุหรี่

ข้อมูลการสูบบุหรี่ พบกลุ่มตัวอย่างที่เคยลองสูบบุหรี่ครั้งแรกอายุน้อยที่สุดคือ อายุ 5 ปี อายุเฉลี่ยที่ลองสูบบุหรี่ครั้งแรกคือ 12.8 ปี ผู้ที่สูบบุหรี่ร้อยละ 71.0 ให้เหตุผลที่ลองสูบบุหรี่ว่าเพราะอยากรลอง

อยากรู้ ร้อยละ 15.3 เนื่องจากถูกเพื่อนชักชวน กลุ่มสูบบุหรี่ร้อยละ 20.3 มีการสูบบุหรี่ทุกวัน โดยเฉลี่ยสูบบุหรี่วันละ 3.3 มวน ร้อยละ 61.0 สูบในบางโอกาส เช่น มึนงานเลี้ยง ไปเที่ยวหรือเมื่อรู้สึกเครียด วิธีการได้บุหรืมาสูบร้อยละ 53.6 ซื้อมาสูบเอง คำเตือนบนซองบุหรืมีผลให้หยุดคิด แต่ไม่ทำให้หยุดสูบบุหรี่ ประมาณร้อยละ 50.0 ตอบว่าพ่อแม่มีส่วนทำให้ลูกสูบบุหรี่

ด้านกฎหมายและการตลาด ร้อยละ 80.0 ของกลุ่มตัวอย่างทราบกฎหมายห้ามจำหน่ายบุหรืแก่ผู้ที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ประมาณครึ่งหนึ่งของร้านค้าไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ประมาณร้อยละ 90.0 ของกลุ่มตัวอย่างที่ทราบว่ากฎหมายกำหนดบริเวณปลอดบุหรื ร้อยละ 71.2 ของกลุ่มสูบบุหรี่เคยเห็นโฆษณาเกี่ยวกับบุหรื โดยเห็นจากป้ายโฆษณาในร้านขายบุหรื โทรทัศน์ และหนังสือ นิตยสารต่าง ๆ การห้ามโฆษณาขายบุหรื กลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 20.0 เห็นว่าไม่ถูกต้องเนื่องจากเป็นการข่มขู่ มีความรู้สึกทำทนายทำให้อายกลอง ในด้านราคาบุหรืหากทำให้แพงขึ้น ร้อยละ 37.1 ของกลุ่มตัวอย่างบอกว่าไม่สามารถทำให้วัยรุ่นเลิกซื้อได้ แต่ถ้าราคาถูกลงร้อยละ 51.7 บอกว่าวัยรุ่นจะสูบบ่อยมากขึ้น

จากการให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็น ประมวลได้ดังนี้ สาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นสูบบุหรี่ส่วนใหญ่คือ การอยากลอง มีเพื่อนที่สูบบุหรี่อยู่ (ร้อยละ 42.0) ผู้ที่ทำให้วัยรุ่นสูบบุหรี่มากที่สุดคือเพื่อน (ร้อยละ 56.6) วิธีที่จะทำให้วัยรุ่นเลิกสูบบุหรี่คือ ครอบครัวต้องเอาใจใส่ดูแล (ร้อยละ 35.6) และวิธีป้องกันไม่ให้วัยรุ่นสูบบุหรี่คือ ออกกฎหมายห้ามวัยรุ่นสูบบุหรี่และปฏิบัติอย่างเคร่งครัด (ร้อยละ 37.6)

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสูบบุหรี่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง พบตัวแปรที่มีความสัมพันธ์คือ ปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว กล่าวคือถ้าปฏิสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี โอกาสที่กลุ่มตัวอย่างจะสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 1.2 เท่า ผลการเรียนต่ำ ทำให้โอกาสที่จะสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 3.1 เท่า การมีเพื่อนสูบบุหรี่ โอกาสที่ตัวเองจะสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 3.7 เท่า ในด้านความคิดเห็น หากมีความคิดเห็นในทางบวกต่อบุหรื โอกาสที่จะสูบบัก็เพิ่มเป็น 1.1 เท่า และหากเคยทดลองสูบบุหรี่มวนแรกไปแล้ว โอกาสที่จะสูบบัก็สูงถึง 68.9 เท่า นอกจากนั้นมีตัวแปรอื่นๆ ที่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มไม่สูบบุหรี่และกลุ่มสูบบุหรี่ ได้แก่ จำนวนเงินที่ได้รับไปโรงเรียนในแต่ละวัน ความรู้เกี่ยวกับบุหรืต่อสุขภาพ และการได้เห็นโฆษณามุหรืจากสื่อต่าง ๆ

อภิปรายผล

ผลการศึกษานี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์การสูบบุหรี่และปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในสถานศึกษาดังนี้

สถานการณ์การสูบบุหรี่ การสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในสถานศึกษาพบถึงร้อยละ 14.6 มีความชุกใกล้เคียงกับที่เคยศึกษาทั้งในต่างประเทศ⁽¹⁶⁾ ซึ่งพบว่าการสูบบุหรี่ร้อยละ 14.0 และในประเทศไทย⁽²²⁾ ซึ่งพบว่าการสูบบุหรี่ร้อยละ 12.6 จากรายงานผลการสำรวจในภาพรวมทั้งประเทศของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่รายงานว่าความชุกของการสูบบุหรี่มีแนวโน้มว่าลดลง^(3,4,5) นั้น ยังไม่อาจสะท้อนภาพเฉพาะของกลุ่มวัยรุ่นได้ โดยความเป็นจริงนั้น วัยรุ่นเป็นวัยที่อยากรู้อยากรู้ อยากแสดงให้เพื่อนเห็นว่าเขาทำได้⁽¹⁵⁾ ดังนั้นตราบดีที่ยังมีเพื่อนบางคนสูบบุหรี่ โอกาสที่วัยรุ่นจะถูกอิทธิพลจากแรงผลักดันของเพื่อนย่อมมีอยู่เสมอ

ปฏิสัมพันธ์ภายในครอบครัว การที่พ่อแม่ลูกมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด การได้รับความเอาใจใส่ ความสนใจจากพ่อแม่ผู้ปกครอง ตลอดจนการที่พ่อแม่ผู้ปกครองให้โอกาสลูกได้แสดงความคิดเห็น เหล่านี้เป็นต้น ได้เป็นเกราะป้องกันช่วยลดโอกาสที่ลูกจะไปสูบบุหรี่ การศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่า การป้องกันความขัดแย้งในครอบครัว การมีความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว จะช่วยป้องกันไม่ให้ลูกไปสูบบุหรี่ได้⁽²⁶⁾ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่า นักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่มีความสัมพันธ์กับครอบครัวดีกว่านักเรียนที่สูบบุหรี่หรือเคยสูบบุหรี่⁽¹⁶⁾ แม้แต่การสำรวจเยาวชนทั้งที่อยู่ในระบบโรงเรียนและเยาวชนที่ออกจากระบบการศึกษา ก็ได้ระบุว่า เยาวชนที่สูบบุหรี่เป็นประจำมักมีพื้นฐานทางครอบครัวที่มีความกดดัน ขาดความอบอุ่น ไม่ค่อยมีเวลาอยู่กับพ่อแม่⁽²⁴⁾

ระดับผลการเรียน วัยรุ่นที่มีผลการเรียนไม่ค่อยดีหรือต่ำ โอกาสที่จะหันไปสูบบุหรี่มีเพิ่มขึ้น หากพิจารณาในแง่ระดับสติปัญญาที่ทำให้การเรียนไม่ดี วัยรุ่นอาจเกิดปมด้อยหรือขาดความสามารถในการพิจารณาสิ่งที่ถูกที่ควร จึงหาจุดเด่นด้วยการหันไปสูบบุหรี่เพื่อเป็นที่ยอมรับของเพื่อนแทน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่ว่าเยาวชนที่มีผลการเรียนที่ไม่ดี มักมีการสูบบุหรี่เป็นประจำ⁽²⁴⁾ จากการสนทนากลุ่มข้อมูลที่ได้เพิ่มเติมคือ สูบบุหรี่เพราะเครียดเนื่องจากเรียนไม่รู้เรื่อง ครูสอนไม่ดี

การมีเพื่อนที่สูบบุหรี่ วัยรุ่นเป็นวัยที่ชอบเข้าหมู่เข้าพวก มักคบเพื่อนเป็นกลุ่ม ๆ ชอบให้เพื่อนฝูงยอมรับและยกย่อง และต้องการให้เพื่อน ๆ รู้สึกประทับใจในพฤติกรรมของตน⁽¹⁵⁾ ดังนั้นเมื่อกลุ่มเพื่อนมีความคิดความเชื่อหรือพฤติกรรมไปในทางใด สมาชิกคนอื่น ๆ ก็จะมีความคิดเห็นและพฤติกรรมที่สอดคล้องไปกับกลุ่มด้วย เพื่อให้กลุ่มยอมรับ ในการศึกษานี้ได้พบว่าหากวัยรุ่นได้คบเพื่อนหรืออยู่ในกลุ่มเพื่อนที่สูบบุหรี่แล้ว โอกาสที่เขาจะสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 3.74 เท่า จากการให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็น ก็ได้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่หรือไม่สูบบุหรี่ มากที่สุดคือเพื่อน ซึ่งเป็นคำตอบเช่นเดียวกับที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ที่บอกว่าหากไม่สูบบุหรี่ตามเพื่อนก็จะถูกว่า “หน้าตัวเมีย” “ไม่เอาเพื่อน” สอดคล้องกับการศึกษาซึ่งติดตามเฝ้าดูนักเรียนอายุ 11-14 ปี พบว่านักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่สูบบุหรี่จะมีการสูบบุหรี่สูงมาก และเมื่อติดตามเป็นเวลา 10 ปี ก็ได้พบว่าเด็กเหล่านั้นได้กลายเป็นผู้ที่ติดบุหรี่⁽²⁷⁾ และสอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชนไทยที่พบว่าเยาวชนที่มีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่ ตัวเองจะมีโอกาสเสี่ยงในการสูบบุหรี่ถึง 9.8 เท่า⁽²⁴⁾

ความคิดเห็นเกี่ยวกับบุหรี่ต่อสุขภาพ วัยรุ่นที่มีความคิดเห็นในทางบวกเกี่ยวกับบุหรี่ต่อสุขภาพ เพิ่มโอกาสการสูบบุหรี่ ผลการวิจัยนี้ได้ตอบข้อคำถามการศึกษาในอดีตว่าผู้ที่สูบบุหรี่จะมีทัศนคติในทางบวกต่อบุหรี่⁽¹⁵⁾ แม้ว่าในปัจจุบันมีสื่อต่าง ๆ หลายแขนงที่ได้พยายามชักจูงให้วัยรุ่นหันเหความสนใจต่อการสร้างภาพลักษณ์ความเป็นผู้นำ ความเป็นผู้ใหญ่ หรือการใช้บุหรี่สร้างความมั่นใจในการเข้าสังคม หรือแม้แต่พิษภัยของบุหรี่ที่มีต่อสุขภาพและสภาวะแวดล้อม เพียงเท่านี้ยังไม่สามารถทำให้วัยรุ่นทั้งหมดคล้อยตามได้ โดยเฉพาะผลของบุหรี่ต่อสุขภาพ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลายาวนานกว่าที่จะเห็นผล ยิ่งทำให้วัยรุ่นไปให้ความสนใจต่อผลที่จะได้ในปัจจุบันมากกว่า โดยเฉพาะในแง่ของความสนุกสนาน ช่วยหันเหความเครียดความวิตกกังวลจากปัญหาที่วัยรุ่นประสบอยู่ อีกประการหนึ่งตัวอย่างในสังคม โดยเฉพาะในสังคมที่ถือว่ามีการศึกษาสูง บุคคลในระดับบริหารประเทศ ผู้มีชื่อเสียงในวงการบันเทิง ธุรกิจต่าง ๆ ที่ยังแสดงออกในการที่สูบบุหรี่ให้วัยรุ่นได้เห็นผ่านสื่อต่าง ๆ อาจมีผลทำให้วัยรุ่นส่วนหนึ่งมองข้ามความเสียหายต่อสุขภาพได้ และหันไปเอาแบบอย่างแทน

การเคยทดลองสูบบุหรี่มีโอกาสสูบบุหรี่ซ้ำต่อไปสูง การที่วัยรุ่นที่เคยทดลองสูบบุหรี่ไปครั้งหนึ่งแล้ว เพิ่มโอกาสที่จะสูบบุหรี่ในคราวต่อไป อาจเป็นเพราะเมื่อได้ทดลองสูบแล้วอาจเห็นว่าการสูบบุหรี่ไม่ใช่เรื่องยาก ถึงแม้ว่าการสูบบุหรี่ครั้งแรกอาจไม่ใช่สิ่งที่สนุก เพราะการสำลักควันความรู้สึกปวดแสบจมูกและลำคอ แต่เมื่อคิดว่าคนอื่นทำได้ตนก็ต้องทำได้ ทำให้มีการทดลองอีก

ในครั้งต่อไป อีกประการหนึ่งในวัยนี้เป็นวัยที่ยังถูกห้ามทำอะไรก็ยังไม่อยากทำสิ่งตรงข้าม เมื่อถูกห้ามหรือถูกดุเมื่อตัวเองไปหัดสูบบุหรี่ ก็มีส่วนผลักดันให้สูบอีก นอกจากนี้ความอยากมีเพื่อน อยากเอาใจเพื่อน อยากตามใจเพื่อน ต้องการเข้ากลุ่มและสังคมกับเพื่อน ก็มักจะพยายามทำตามเพื่อแสดงให้เพื่อนเห็นว่าเขาทำได้ เขาเป็นพวกเดียวกัน ในการศึกษาพบว่ามีร้อยละ 42.7 ของผู้ที่เคยทดลองสูบบุหรี่ ต่อมาได้กลายเป็นผู้ที่สูบบุหรี่

นอกจากปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว ในการวิเคราะห์ปัจจัยอื่น ๆ ได้พบตัวแปรอื่นที่มีแนวโน้มว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ ได้แก่ จำนวนเงินที่ได้รับสำหรับไปโรงเรียนในแต่ละวัน ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ต่อสุขภาพ การได้เห็นโฆษณาบุหรี่จากสื่อในรูปแบบต่าง ๆ และราคาบุหรี่

ข้อเสนอแนะ

1. การให้ข้อมูลข่าวสารแก่เยาวชน ควรเน้นการให้ข้อมูลที่เห็นเป็นรูปธรรม การให้เห็นภาพความเจ็บป่วยทุกๆ ทรมาณอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการให้ข้อมูลผ่านครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียน และนักเรียนรุ่นพี่นักเรียนด้วยกันเอง
2. ปลุกฝังทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับบุหรี่แก่นักเรียนตั้งแต่แรกเริ่มวัยเรียน ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมทั้งในโรงเรียนและชุมชนที่ไม่เอื้อต่อการเข้าไปใกล้ชิดกับบุหรี่
3. เร่งทำความเข้าใจกับครอบครัวให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล และเฝ้าระวังพฤติกรรมลูกหลานที่อาจจะหันเหไปหาบุหรี่หรือยาเสพติดอื่น โดยการให้เวลา ความรัก ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด
4. ระบบการจัดห้องเรียน ควรให้มีการสลายกลุ่มนักเรียนที่มีแนวโน้มที่จะสูบบุหรี่ ใช้พลังเพื่อนกลุ่มใหญ่ในการชักจูงเพื่อนทำในสิ่งที่ถูกต้อง การให้ผู้ที่เรียนดีได้ช่วยเหลือ ชักจูง ผู้ที่เรียนอ่อนให้เข้ามาสนใจในวิชาที่เรียน และการใช้กลุ่มเพื่อนในการควบคุมดูแลไม่ให้มีการสูบบุหรี่ในงานเลี้ยง งานสังสรรค์ในโอกาสต่าง ๆ
5. การเข้มงวดการใช้กฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายห้ามจำหน่ายบุหรี่แก่ผู้ที่อายุต่ำกว่า 18 ปี กฎหมายห้ามสูบบุหรี่ในสถานที่สาธารณะต่าง ๆ และการโฆษณาทางอ้อม เช่น การใช้บุหรี่ประกอบในการแสดงภาพยนตร์

การวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาเจาะลึกในกลุ่มผู้บวชหรือถึงสาเหตุ ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม ตลอดจนการแก้ไข
โดยใช้ PRECEDE PROCEED Model และ Self Help Group

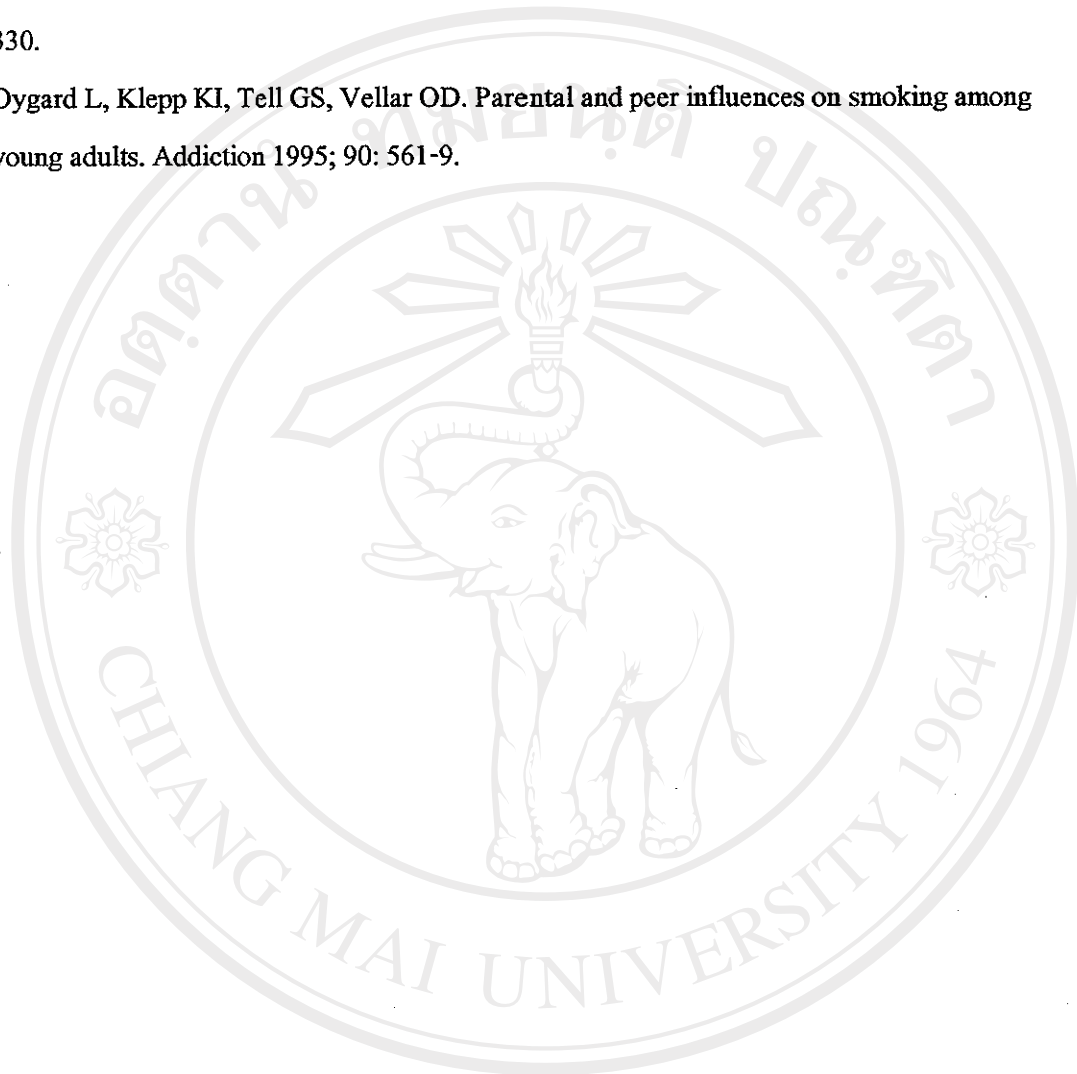
ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บรรณานุกรม

1. ประกิจ วาทีสาชกกิจ. เด็กรุ่นใหม่ไม่สูบบุหรี่. กรุงเทพฯธุรกิจ 2541 พฤษภาคม 30: 1 (คอลัมน์ จุดประกาย).
2. Action on Smoking and Health Foundation. The Global Situation. Available [http:// www. ash. or. th/ situat-1/ global. htm](http://www.ash.or.th/situat-1/global.htm) [1998, Aug 5].
3. สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. สรุปผลที่สำคัญเกี่ยวกับการสำรวจพฤติกรรม การสูบบุหรี่ของประชากร พ.ศ. 2529.
4. สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. รายงานการสำรวจพฤติกรรม การสูบบุหรี่ของ ประชากร พ.ศ. 2536. กรุงเทพฯ ๑: โรงพิมพ์อักษรไทย, 2536.
5. สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. รายงานการสำรวจสุขภาพและสวัสดิการ พ.ศ. 2539.
6. Action on Smoking and Health Foundation. Thailand Situation: Tobacco Related Deaths. Available <http://www.ash.or.th/situat-1/major.htm> [1998,Aug 5].
7. Action on Smoking and Health Foundation. Thailand Situation: Youth and Smoking. Available <http://www.ash.or.th/situat-1/youth.htm> [1998, Aug 5].
8. Gordon B. Lindsay, Jacque Rainey. Psychosocial and Pharmacologic Explanations of Nicotine's "Gateway Drug" Function. Journal of School Health 1997; 67: 123-6.
9. อุไรวัฒน์ คชาชีวะ. บุหรี่มีผลต่อการทำงานของหัวใจอย่างไร. ไก่ล่หมอ กันยายน 2531:15-16.
10. มูลนิธิหมอชาวบ้าน. ร่วมรณรงค์สร้างค่านิยมไม่สูบบุหรี่. เอกสาร โครงการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ 2534.
11. Action on Smoking and Health Foundation. Thailand Situation: Body. Available <http://www.ash.or.th/resource/factsheet/body.htm> [1998, Aug 5].
12. Action on Smoking and Health Foundation. The Global Situation. Available <http://www.ash.or.th/ resource/factsheet/environment.htm> [1998, Aug 5].
13. Action on Smoking and Health Foundation. The Global Situation. Available <http://www.ash.or.th/ resource/factsheet/en2.htm> [1998, Aug 5].
14. ศูนย์ข้อมูลมูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่. ข้อมูลและสถิติการสูบบุหรี่ของคนไทย. วารสารการวิจัยระบบสาธารณสุข 2541; 6: 90.

15. สมชาย รัชฎรณกุล. จิตวิทยาวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พัฒนา, 2529: 66-106.
16. Jame W. Crowe, Mohammad R. Torabi, Nangnoy Nakornkhet. Cross cultural study of Sample's of Adolescents' Attitude, Knowledge and Behaviors Related to Smoking. Psychological Reports 1994; 75: 1155-61
17. Ola Allen, Randy M. Page, Lou Moore, Calvin Hewitt. Gender Differences in Selected Pshchosocial Characteristics of Adolescent Smokers and Nonsmokers. Health Values 1994; 16:34-9.
18. National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion. Tobacco Use and Usual Source of Cigarettes Among High School Students - United Stated, 1995. Journal of School Health 1996; 66: 222-4.
19. French SA, Perry CL. Smoking among adolescent girls: prevalence and etiology. J Am Med Womens Assoc 1996; 51: 25-8.
20. Wei Yue Sun, Tan Ling. Smoking Behavior Among Adolescents in the City, Suburbs, and Rural Areas of Shanghai. Am J of Health Promotion 1997; 11 (5): 331-36.
21. นิพนธ์ กุลนิตย์. ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเริ่มและเลิกสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่. [วิทยานิพนธ์]. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538. 124 หน้า.
22. สิวันท์ ศิริวนารังสรรค์. พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2535. [การค้นคว้าแบบอิสระ] เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2535. 104 หน้า.
23. Greenlund KJ, Johnson CC, Webber LS, Berenson GS. Cigarette smoking attitudes and first use among third through sixth grade students. Am J Public Health 1997; 87:1345-8.
24. ชูชัย สุขวงศ์, สุภากร บัวสาย และนวนอนันต์ กันติกเต. พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชนไทย. สถานการณ์ เอกสารเผยแพร่ข้อมูลทางการแพทย์และสาธารณสุข: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, 2541; ฉบับที่ 18: 1-4.
25. Paibul Suripawangpaisal, Nuan-anan Tantiked, Kitiya Mung-roen, Supakorn Buasai, Chichai Suppawong. Ratailers' Compliance to the Law Banning Cigarette Sale to Minors. J Med Assoc Thai 1996; 79: 127-31.

26. Anthony Biglam, Terry F. Duncan, Dennis V. Ary, and Keith Smolkowski. Peer and Parental Influences on Adolescent Tobacco Use. *Journal of Behavioral Medicine* 1995; 18 (4): 315-330.
27. Oygard L, Klepp KI, Tell GS, Vellar OD. Parental and peer influences on smoking among young adults. *Addiction* 1995; 90: 561-9.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ก

ตารางที่ 5 ข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล		ไม่สูบบุหรี่		สูบบุหรี่	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5.1	เพศ				
	ชาย	177	51.3	47	79.7
	หญิง	168	48.7	12	20.3
5.2	อายุ (ปี)				
	≤13	74	21.4	3	5.1
	14	60	17.4	10	16.9
	15	53	15.4	24	40.7
	16	70	20.3	7	11.9
	17	61	17.7	7	11.9
	18≥	27	7.9	8	13.6
	อายุเฉลี่ย = 15.2 ปี	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.7			
5.3	ระดับชั้นที่กำลังเรียน				
	มัธยมศึกษาปีที่ 1	61	17.7	2	3.4
	มัธยมศึกษาปีที่ 2	62	18.0	6	10.2
	มัธยมศึกษาปีที่ 3	52	15.1	26	44.1
	มัธยมศึกษาปีที่ 4	53	15.4	5	8.5
	มัธยมศึกษาปีที่ 5	79	22.9	11	18.6
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	38	11.0	9	15.3
5.4	จำนวนพี่น้องทั้งหมด				
	เป็นลูกคนเดียว	84	24.3	7	11.9
	2 คน	170	49.3	34	57.6
	3 คน ขึ้นไป	91	26.4	18	30.5

ข้อมูลส่วนบุคคล (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	ไม่สูบบุหรี่		สูบบุหรี่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5.5 เป็นบุตรลำดับที่ของครอบครัว				
บุตรคนเดียว	84	24.5	7	11.9
บุตรคนโต	109	31.8	22	37.3
บุตรคนระหว่างกลาง	42	12.2	6	10.2
บุตรคนสุดท้อง	108	31.5	24	40.7
ไม่ตอบคำถาม	1			
5.6 ลักษณะครอบครัว				
ครอบครัวเดี่ยว	224	64.9	39	66.1
ครอบครัวขยาย	102	29.6	18	30.5
บิดามารดาเสียชีวิตหรือหย่าร้าง	19	5.5	2	3.0
ต้องอาศัยอยู่กับญาติ				
5.7 ตั้งแต่เกิดมาการอาศัยอยู่กับครอบครัว ส่วนใหญ่อยู่กับ				
พ่อ-แม่	295	85.5	50	86.2
ญาติพี่น้อง	50	14.5	8	13.8
ไม่ตอบคำถาม	1			
5.8 ปัจจุบันอาศัยอยู่กับ				
พ่อ-แม่	274	79.4	47	81.0
ญาติ	45	13.0	8	13.8
หอพัก	26	7.5	3	5.2
ไม่ตอบคำถาม	1			
5.9 บ้านหรือสถานที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันเป็นแหล่งที่พักอาศัยประเภท				
หมู่บ้านหรือชุมชนที่พักอาศัยชานเมือง	187	54.8	29	50.0
หมู่บ้านหรือชุมชนที่พักอาศัยในเมือง	116	34.0	18	31.0
ย่านธุรกิจการค้า	7	2.1	6	10.2
บ้านพักราชการ	28	8.2	5	8.6
ชุมชนแออัด	3	0.9	0	0.0
ไม่ตอบคำถาม	4		1	

ข้อมูลส่วนบุคคล (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	ไม่สูบบุหรี่		สูบบุหรี่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5.10 ผลการเรียนในเทอมที่ผ่านมาได้เกรดเฉลี่ย (GPA)				
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1	4	1.4	4	9.3
1.01 - 2.00	112	39.6	27	62.8
2.01 - 3.00	135	47.7	12	27.9
3.01 - 4.00	32	11.3	0	0.0
ไม่ตอบคำถาม	62		16	
ค่าเฉลี่ยของคะแนน = 2.1	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.6			

ตารางที่ 6 ข้อมูลของบิดามารดาและฐานะของครอบครัว

ข้อมูลของบิดามารดา	ไม่สูบบุหรี่		สูบบุหรี่	
	(n = 345 คน)		(n = 59 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ

6.1 ระดับการศึกษาของบิดา

ประถมศึกษา	121	35.1	21	35.6
มัธยมศึกษาต้น	46	13.3	8	13.6
มัธยมปลาย/ปวช.	54	15.7	8	13.6
ปริญญาตรี/อนุปริญญา/ปวส.	67	19.5	12	20.3
ปริญญาโทขึ้นไป	6	1.7	2	3.4
ไม่ได้เรียน	5	1.5	0	0.0
ไม่ทราบ	45	13.1	8	13.6
ไม่ตอบคำถาม	1			

ข้อมูลของบิดามารดาและฐานะของครอบครัว (ต่อ)

ข้อมูลของบิดามารดา	ไม่สูบบุหรี่		สูบบุหรี่	
	(n = 345 คน)		(n = 59 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6.2 ระดับการศึกษาของมารดา				
ประถมศึกษา	183	53.0	27	45.8
มัธยมศึกษาต้น	34	9.9	5	8.5
มัธยมปลาย/ปวช.	33	9.5	8	13.5
ปริญญาตรี/อนุปริญญา/ปวส.	50	14.5	10	16.9
ไม่ได้เรียน	9	2.6	0	0.0
ไม่ทราบ	36	10.4	9	15.3
6.3 สถานภาพสมรสของบิดามารดา				
อยู่ร่วมกัน	243	70.4	40	67.8
หย่าร้าง	35	10.1	5	8.5
แยกกันอยู่	32	9.3	6	10.2
บิดาเสียชีวิต	23	6.7	7	11.9
มารดาเสียชีวิต	9	2.6	1	1.7
บิดาและมารดาเสียชีวิต	3	0.9	0	0.0
6.4 อาชีพของบิดาในปัจจุบัน				
รับจ้างประจำ	90	28.0	11	21.1
รับราชการ	80	24.9	14	26.9
ค้าขาย ทำธุรกิจ	74	23.0	17	32.7
ทำนา ทำสวน ทำไร่	33	10.3	3	5.8
รับจ้างรายวัน	30	9.3	7	13.5
ไม่ทราบ	14	4.4	0	0.0

ข้อมูลของบิดามารดาและฐานะของครอบครัว (ต่อ)

ข้อมูลของบิดามารดา	ไม่สูบบุหรี่ (n = 345 คน)		สูบบุหรี่ (n = 59 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6.5 อาชีพของมารดาในปัจจุบัน				
ค้าขาย ทำธุรกิจ	110	33.0	20	34.5
รับจ้างประจำ	84	25.2	14	24.2
รับราชการ	40	12.0	6	10.3
แม่บ้าน	35	10.5	6	10.4
ทำนา ทำสวน ทำไร่	33	9.9	2	3.4
รับจ้างรายวัน	27	8.1	9	15.5
ไม่ทราบ	4	1.2	1	1.7
6.6 สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว				
พอมีพอใช้ไม่มีหนี้สิน	185	53.8	28	48.3
มีหนี้สินอยู่บ้าง	132	38.4	22	37.9
ฐานะค่อนข้างดีหรือดี	21	6.1	5	8.6
ขัดสน	6	1.7	3	5.2
ไม่ตอบคำถาม	1	-	1	-
6.7 จำนวนเงินที่กลุ่มตัวอย่างได้รับจากผู้ปกครองสำหรับไปโรงเรียนต่อวัน				
10 – 20 บาท	31	9.0	6	10.3
21 – 30 บาท	121	35.3	15	25.9
31 – 40 บาท	108	31.5	13	22.4
41 – 50 บาท	57	16.6	16	27.6
51 – 60 บาท	17	4.9	3	5.2
61 บาท ขึ้นไป	9	2.6	5	8.6
ไม่ตอบคำถาม	2		1	

จำนวนเงินที่ได้รับเฉลี่ย = 39.2 บาท ต่อวัน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 14.9

ข้อมูลของบิดามารดาและฐานะของครอบครัว (ต่อ)

ข้อมูลของบิดามารดา	ไม่สูบบุหรี่ (n = 345 คน)	สูบบุหรี่ (n = 59 คน)
6.8 จำนวนเงินเฉลี่ยที่ได้รับจากผู้ปกครองสำหรับไปโรงเรียนของนักเรียนแต่ละระดับชั้น		
	ได้รับเงินเฉลี่ย บาท/วัน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
มัธยมศึกษาปีที่ 1	33.8	10.5
มัธยมศึกษาปีที่ 2	34.3	8.7
มัธยมศึกษาปีที่ 3	37.9	12.2
มัธยมศึกษาปีที่ 4	38.9	15.7
มัธยมศึกษาปีที่ 5	43.7	17.9
มัธยมศึกษาปีที่ 6	47.6	17.9
ทุกระดับชั้นรวมกัน	39.2	14.9

ตารางที่ 7 ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ต่อสุขภาพ เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มไม่สูบบุหรี่และกลุ่มสูบบุหรี่

คำถาม	ไม่สูบบุหรี่ (n = 345 คน)		สูบบุหรี่ (n = 59 คน)	P-value
	ร้อยละ		ร้อยละ	
7.1 การสูบบุหรี่ช่วยให้ "อึด" สามารถทำงานได้นานกว่าคนทั่วไป				0.034*
	ตอบถูก	96.5	89.8	
	ตอบผิด	3.5	10.2	
7.2 การที่คนสูบบุหรี่เพราะติดสารนิโคตินที่มีอยู่ในบุหรี่				0.006*
	ตอบถูก	89.0	74.6	
	ตอบผิด	11.0	25.4	
7.3 บุหรี่ให้ประโยชน์แก่ร่างกายโดยช่วยลดความเครียดได้				<0.001*
	ตอบถูก	82.0	47.5	
	ตอบผิด	18.0	52.5	
7.4 ขณะนี้วัยรุ่นในต่างประเทศนิยมลดความอ้วนโดยการสูบบุหรี่				0.176
วัยรุ่นไทยสามารถนำมาใช้ได้เนื่องจากปลอดภัยและเห็นผลเร็วกว่าวิธีอื่น				
	ตอบถูก	93.3	88.1	
	ตอบผิด	6.7	11.9	
7.5 ผู้ที่อยู่ในบรรยากาศของควันบุหรี่หรือสูดเอาควันบุหรี่เข้าไปบ่อยๆ				0.209
มีโอกาสเกิดโรคต่างๆ ได้เช่นเดียวกับผู้ที่สูบบุหรี่หรืออาจมากกว่า				
ด้วยซ้ำ				
	ตอบถูก	91.6	84.7	
	ตอบผิด	8.4	13.6	
7.6 บุหรี่ทำอันตรายแก่ผู้สูบและคนในครอบครัวเท่านั้น				0.191
	ตอบถูก	83.8	76.3	
	ตอบผิด	16.2	23.7	
7.7 โรคต่อไปนี้ทุกโรคเกิดจากการสูบบุหรี่ หลอดลมอักเสบ				0.125
ไอเรื้อรัง ปอดอักเสบ				
	ตอบถูก	95.1	89.8	
	ตอบผิด	4.9	10.2	
7.8 การสูบบุหรี่ทำให้มีโอกาสพิการเนื่องจากเส้นเลือดในสมองตีบได้				0.197
	ตอบถูก	82.9	76.3	
	ตอบผิด	17.1	23.7	

ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ต่อสุขภาพ เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มไม่สูบบุหรี่และกลุ่มสูบบุหรี่ (ต่อ)

คำถาม	ไม่สูบบุหรี่ (n = 345 คน)		สูบบุหรี่ (n = 59 คน)	P-value
	ร้อยละ		ร้อยละ	
7.9 สารพิษในบุหรี่ทำลายประสิทธิภาพการทำงานของปอด ดังนั้นวัยรุ่นที่สูบบุหรี่จะไอบมากกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบ				1.000
	ตอบถูก	90.1	89.8	
	ตอบผิด	9.91	0.2	
7.10 เด็กที่ได้รับอากาศที่มีควันบุหรี่ปะปนอยู่เสมอมีโอกาสป่วยด้วย โรกระบบทางเดินหายใจเพิ่มขึ้น				0.269
	ตอบถูก	96.5	93.2	
	ตอบผิด	3.5	6.8	
7.11 การสูบบุหรี่อาจได้รับยาฆ่าแมลงที่ตกค้างอยู่ตั้งแต่ ขั้นตอนการปลูกใบยาสูบ				1.000
	ตอบถูก	62.6	61.0	
	ตอบผิด	37.4	39.0	
7.12 เนื่องจากการแพทย์เจริญขึ้น ปัจจุบันพบว่าคนที่สูบบุหรี่ มีอายุยืนยาวพอ ๆ กับคนที่ไม่สูบ				0.266
	ตอบถูก	83.8	78.0	
	ตอบผิด	16.2	22.0	
7.13 การเริ่มสูบบุหรี่ตั้งแต่วัยรุ่น โอกาสที่จะเป็นมะเร็งมีมากกว่า คนที่เริ่มสูบเมื่อเป็นผู้ใหญ่				0.128
	ตอบถูก	89.0	81.4	
	ตอบผิด	11.0	18.6	
7.14 โรคถุงลมโป่งพองเป็นโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่โดยตรง				1.000
	ตอบถูก	80.0	79.7	
	ตอบผิด	20.0	20.3	
7.15 การสูบบุหรี่ทำให้หัวใจเต้นเร็ว ถือเป็นข้อดีเพราะ ทำให้หัวใจสูบฉีดโลหิตไปเลี้ยงร่างกายได้ดีขึ้น				0.009*
	ตอบถูก	89.6	76.3	
	ตอบผิด	10.4	23.7	

ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ต่อสุขภาพ เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มไม่สูบบุหรี่และกลุ่มสูบบุหรี่ (ต่อ)

คำถาม	ไม่สูบบุหรี่ (n = 345 คน)		สูบบุหรี่ (n = 59 คน)	P-value
	ร้อยละ		ร้อยละ	
7.16 เมื่อติดบุหรี่แล้ว หากต้องการเลิกจะเลิกได้ยาก				0.067
	ตอบถูก	78.6	67.8	
	ตอบผิด	21.4	32.2	
7.17 การสูบบุหรี่ทำให้เกิดกลิ่นปากรุนแรงกว่าไม่สูบ				0.199
	ตอบถูก	91.0	96.6	
	ตอบผิด	9.0	3.4	
7.18 การสูบบุหรี่ช่วยกระตุ้นให้อยากรับประทานอาหารมากขึ้น				0.004*
	ตอบถูก	85.5	69.5	
	ตอบผิด	14.5	30.5	
7.19 การสูบบุหรี่ทำให้ร่างกายอ่อนแอลง				0.208
	ตอบถูก	87.8	81.4	
	ตอบผิด	12.2	18.6	
7.20 การสูบบุหรี่ทำให้มีโอกาสเกิดการเสื่อมสภาพทางเพศ ได้มากกว่าไม่สูบ				0.075
	ตอบถูก	75.9	64.4	
	ตอบผิด	24.1	35.6	
7.21 นักกีฬาที่สูบบุหรี่จะเหนื่อยง่ายกว่านักกีฬาที่ไม่สูบ				0.138
	ตอบถูก	89.9	96.6	
	ตอบผิด	10.2	3.4	

ตารางที่ 8 คะแนนรวมของความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ย่อยสุภาพ จำแนกระหว่างกลุ่มไม่สูบบุหรี่ และกลุ่มสูบบุหรี่

คะแนนรวมของความรู้ (21 คะแนน)	ไม่สูบบุหรี่		สูบบุหรี่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6	0	0.0	1	1.7
9	0	0.0	1	1.7
10	1	0.3	1	1.7
11	1	0.3	0	0.0
12	1	0.0	3	5.1
13	8	2.3	2	3.4
14	11	3.2	5	8.5
15	10	2.9	6	10.2
16	27	7.8	3	5.1
17	61	17.7	10	16.9
18	53	15.4	12	20.3
19	64	18.6	5	8.5
20	68	19.8	5	8.5
21	39	11.3	5	8.5

คะแนนเฉลี่ย = 17.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.3

ตารางที่ 9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบุหรีต่อสุขภาพ จำแนกระหว่างกลุ่มไม่สูบบุหรี่และกลุ่มสูบบุหรี่

ความคิดเห็น	ไม่สูบบุหรี่ (n = 345 คน) ร้อยละ		สูบบุหรี่ (n = 59 คน) ร้อยละ	P-value
9.1 การสูบบุหรี่ช่วยลดความอายหรือประหม่า เมื่อต้องทำกิจกรรมร่วมกับคนที่ไม่คุ้นเคย				<0.001
เห็นด้วย	4.6		15.3	
ไม่แน่ใจ	24.6		40.7	
ไม่เห็นด้วย	70.7		44.1	
9.2 การสูบบุหรี่ทำให้จิตใจตึกตักมีความกล้ามากขึ้น				<0.001
เห็นด้วย	7.0		16.9	
ไม่แน่ใจ	26.1		47.5	
ไม่เห็นด้วย	67.0		35.6	
9.3 การสูบบุหรี่ช่วยให้เกิดความมั่นใจในการเข้าสังคม				<0.001
เห็นด้วย	4.3		16.9	
ไม่แน่ใจ	17.4		30.5	
ไม่เห็นด้วย	78.3		52.5	
9.4 การสูบบุหรี่เป็นการทำให้ผู้อื่นเห็นว่า เราไม่ใช่เด็ก ๆ อีกแล้ว				<0.001
เห็นด้วย	6.7		20.3	
ไม่แน่ใจ	8.7		22.0	
ไม่เห็นด้วย	84.6		57.6	
9.5 การสูบบุหรี่ไม่ได้ช่วยเพิ่มความเท่ให้แก่ผู้สูบ				<0.001
เห็นด้วย	75.7		61.0	
ไม่แน่ใจ	5.2		23.7	
ไม่เห็นด้วย	19.1		15.3	

ความคิดเห็นเกี่ยวกับบุหรี่ย่อยภาพ จำแนกระหว่างกลุ่มไม่สูบบุหรี่และกลุ่มสูบบุหรี่ (ต่อ)

ความคิดเห็น	ไม่สูบบุหรี่ (n = 345 คน) ร้อยละ	สูบบุหรี่ (n = 59 คน) ร้อยละ	P-value
9.6 การสูบบุหรี่ไม่สามารถช่วยให้คนลืมความทุกข์ได้			0.006
เห็นด้วย	67.0	47.5	
ไม่แน่ใจ	17.7	33.9	
ไม่เห็นด้วย	15.4	18.6	
9.7 การสูบบุหรี่ขณะอ่านหนังสือจะทำให้จดจำได้ดีขึ้น			<0.001
เห็นด้วย	2.3	0.0	
ไม่แน่ใจ	11.0	32.2	
ไม่เห็นด้วย	86.7	67.8	
9.8 ไม่ควรต่อต้านการสูบบุหรี่เพราะผู้บริหารประเทศ หลายคนก็สูบ			0.017
เห็นด้วย	5.2	10.2	
ไม่แน่ใจ	19.4	32.2	
ไม่เห็นด้วย	75.4	57.6	
9.9 การทำให้เพื่อนยอมรับไม่จำเป็นต้องพึ่งบุหรี่ย่อย			0.001
เห็นด้วย	89.9	72.9	
ไม่แน่ใจ	3.2	10.2	
ไม่เห็นด้วย	7.0	16.9	
9.10 การลดความเครียดโดยวิธีการสูบบุหรี่เป็นวิธีที่ ปลอดภัยต่อร่างกาย			<0.001
เห็นด้วย	3.8	8.5	
ไม่แน่ใจ	6.7	33.9	
ไม่เห็นด้วย	89.6	57.6	

ความคิดเห็นเกี่ยวกับบุหรืต่อสุขภาพ จำแนกระหว่างกลุ่มไม่สูบบุหรืและกลุ่มสูบบุหรื (ต่อ)

ความคิดเห็น	ไม่สูบบุหรื (n = 345 คน) ร้อยละ	สูบบุหรื (n = 59 คน) ร้อยละ	P-value
9.11 บุหรืควรหมดไปจากโลกนี้ได้แล้ว			0.004
เห็นด้วย	79.1	59.3	
ไม่แน่ใจ	13.3	25.4	
ไม่เห็นด้วย	7.5	15.3	
9.12 การสูบบุหรืเป็นการหาความสุขให้แก่ตัวเอง อีกรูปแบบหนึ่ง			<0.001
เห็นด้วย	9.6	23.7	
ไม่แน่ใจ	25.8	39.0	
ไม่เห็นด้วย	64.6	37.3	
9.13 การสูบบุหรืสามารถดึงดูดความสนใจจาก เพศตรงข้ามได้ดี			<0.001
เห็นด้วย	1.7	6.8	
ไม่แน่ใจ	22.0	49.2	
ไม่เห็นด้วย	76.2	44.1	
9.14 การสูบบุหรืช่วยให้เข้ากลุ่มกับเพื่อนได้ดีขึ้น			<0.001
เห็นด้วย	3.2	16.9	
ไม่แน่ใจ	10.1	42.4	
ไม่เห็นด้วย	86.7	40.7	
9.15 การสูบบุหรืไม่ได้ให้ประโยชน์ใด ๆ แก่ร่างกายเลย			0.094
เห็นด้วย	86.7	76.3	
ไม่แน่ใจ	3.8	8.5	
ไม่เห็นด้วย	9.6	15.3	

ความคิดเห็นเกี่ยวกับบุหรืต่อสุขภาพ จำแนกระหว่างกลุ่มไม่สูบบุหรี่และกลุ่มสูบบุหรี่ (ต่อ)

ความคิดเห็น	ไม่สูบบุหรี่ (n = 345 คน)	สูบบุหรี่ (n = 59 คน)	P-value
	ร้อยละ	ร้อยละ	
9.16 การสูบบุหรี่เพื่อดับความกลัวใจไม่สบายใจเป็นทางออกที่ไม่ฉลาด			0.032
เห็นด้วย	76.2	61.0	
ไม่แน่ใจ	9.3	18.6	
ไม่เห็นด้วย	14.5	20.3	
9.17 การสูบบุหรี่เป็นการสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น			<0.001
เห็นด้วย	78.6	52.5	
ไม่แน่ใจ	13.0	33.9	
ไม่เห็นด้วย	8.4	13.6	
9.18 การสูบบุหรี่ทำให้เป็นคนใจคอเยือกเย็น			0.063
เห็นด้วย	7.0	15.3	
ไม่แน่ใจ	30.7	33.9	
ไม่เห็นด้วย	62.3	50.8	
9.19 การสูบบุหรี่เป็นทางนำไปสู่การใช้สารเสพติดอื่นๆได้			0.467
เห็นด้วย	82.6	76.3	
ไม่แน่ใจ	8.4	10.2	
ไม่เห็นด้วย	9.0	13.6	
9.20 การสูบบุหรี่ช่วยให้ผู้สูบบมีบุคลิกน่าเชื่อถือ			<0.001
เห็นด้วย	2.3	1.7	
ไม่แน่ใจ	10.4	37.3	
ไม่เห็นด้วย	87.2	61.0	

ความคิดเห็นเกี่ยวกับบุหรืต่อสุขภาพ จำแนกระหว่างกลุ่มไม่สูบบุหรืและกลุ่มสูบบุหรื (ต่อ)

ความคิดเห็น	ไม่สูบบุหรื	สูบบุหรื	P-value
	(n = 345 คน) ร้อยละ	(n = 59 คน) ร้อยละ	
9.21 การสูบบุหรืช่วยให้หายเครียดสบายใจ			<0.001
เห็นด้วย	4.9	18.6	
ไม่เห็นด้วย	25.2	37.3	
ไม่แน่ใจ	69.9	44.1	
9.22 เด็กรุ่นใหม่ควรรักษาสุขภาพด้วยการไม่สูบบุหรื			0.012
เห็นด้วย	95.4	89.8	
ไม่เห็นด้วย	1.7	8.5	
ไม่แน่ใจ	2.9	1.7	
9.23 คนไทยกำลังตายผ่อนส่งเพราะมีคนในสังคมสูบบุหรืกันมาก			0.828
เห็นด้วย	80.0	81.4	
ไม่เห็นด้วย	12.8	13.6	
ไม่แน่ใจ	7.2	5.1	
9.24 วัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังอยากลองสิ่งใหม่ๆ บุหรืก็เป็นหนึ่งในจำนวนนั้นที่ควรทดลองเพื่อหาประสบการณ์			0.001
เห็นด้วย	25.8	40.7	
ไม่เห็นด้วย	7.2	16.9	
ไม่แน่ใจ	67.0	42.4	

คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด = 63.91

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 6.14

คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มไม่สูบบุหรื = 64.88

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 5.32

คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูบบุหรื = 58.24

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 7.45

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

ตารางที่ 10 ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม	ไม่สูบบุหรี่ (n = 345 คน) ร้อยละ	สูบบุหรี่ (n = 59 คน) ร้อยละ
10.1 มีโอกาสได้พบพูดคุยกับพ่อแม่หรือผู้ปกครอง		
ทุกวัน	79.4	71.2
ไม่ทุกวัน	20.6	28.8
10.2 พ่อแม่หรือผู้ปกครอง สนใจเอาใจใส่ท่าน		
เอาใจใส่ดี สม่ำเสมอ	62.9	50.8
เอาใจใส่เป็นบางเรื่อง	35.7	47.5
ไม่เคยสนใจท่านเลย	1.4	1.7
10.3 พ่อแม่หรือผู้ปกครองสนใจซักถามถึงกิจกรรมที่ท่านทำในโรงเรียน		
ซักถามเป็นบางครั้ง	70.1	54.2
สนใจซักถามบ่อย	24.9	27.1
ไม่เคยสนใจซักถามเลย	4.9	18.6
10.4 พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง สนใจที่จะทราบผลการเรียนของท่าน		
สนใจเสมอ	83.2	64.4
สนใจเป็นบางครั้ง	15.1	33.9
ไม่สนใจเลย	1.7	1.7
10.5 เมื่อท่านสอบได้คะแนนดีขึ้น พ่อแม่ หรือผู้ปกครองมีปฏิกิริยา		
ยินดีด้วย	76.5	64.4
เฉย ๆ	21.2	30.5
ไม่เคยเกิดกรณีนี้	2.3	5.1
10.6 ถ้าสอบได้คะแนนลดลง พ่อแม่ หรือผู้ปกครองมีปฏิกิริยา		
ตักเตือนให้ตั้งใจมากขึ้น	81.2	69.5
โมโห คุ่ว่า	9.6	20.3
เฉย ๆ	9.2	10.2

ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม	ไม่สูบบุหรี่	สูบบุหรี่
	(n = 345 คน) ร้อยละ	(n = 59 คน) ร้อยละ
10.7 พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ยอมรับฟังความคิดเห็น		
ส่วนมากรับฟังดี	46.6	22.0
รับฟังเป็นบางครั้ง	45.5	57.6
ส่วนมากไม่ค่อยรับฟัง	6.4	15.3
ไม่ยอมรับฟังเลย	1.5	5.1
10.8 ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว		
ใกล้ชิด มีความอบอุ่นดี	73.2	61.0
ต่างคนต่างมีงานของตัวเองไม่ค่อยได้สนใจกัน	20.1	23.7
ทะเลาะเบาะแว้งกันบ่อย	5.8	13.6
มีความขัดแย้งกันบ้างเป็นบางครั้ง	0.9	1.7
10.9 ในครอบครัวมีการปกครองสมาชิกในบ้านแบบ		
ประชาธิปไตย พุดด้วยเหตุผล	67.2	40.7
ไม่ค่อยรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัว	14.7	23.7
เข้มงวด เต็มไปด้วยกฎระเบียบ	8.8	20.3
ปล่อยตามใจลูกไม่เคยขัด	8.2	11.9
เข้มงวดเป็นบางครั้ง	1.2	3.4
10.10 ปกติชอบที่จะ		
อยู่เป็นกลุ่มกับเพื่อน	79.1	55.9
อยู่เงียบ ๆ คนเดียว	20.9	44.1
10.11 เมื่ออยู่ที่บ้านมักจะ		
อยู่พูดคุย ทำงานหรือทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในบ้าน	66.5	52.5
อยู่เงียบ ๆ คนเดียว	33.5	47.5

ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม	ไม่สูบบุหรี่ (n = 345 คน) ร้อยละ	สูบบุหรี่ (n = 59 คน) ร้อยละ
10.12 มีปัญหา หรือทะเลาะเบาะแว้งกับเพื่อน		
มีนาน ๆ ครั้ง	78.8	69.5
ไม่เคยมี	14.8	20.3
มีบ่อย ๆ	6.4	10.2
10.13 ในขณะที่เรียนในชั้น มักจะ		
มีสมาธิในการเรียนดีหรือค่อนข้างดี	62.5	30.5
ไม่มีสมาธิในการเรียนใจลอยบ่อยๆหรือง่วงนอน	37.5	69.5
10.14 เคยมีปัญหามีความขัดแย้งกับครูที่โรงเรียนจนทำให้ไม่สบายใจ		
ไม่มี	67.4	50.8
มี	32.6	49.2
10.15 เมื่อมีปัญหา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการเรียน หรือ ปัญหาส่วนตัวใครคือผู้ที่ปรึกษาด้วยมากที่สุด		
พ่อ แม่	43.4	22.4
เพื่อน	30.9	29.3
ไม่ปรึกษาใคร แก้ปัญหาด้วยตัวเอง	17.5	25.9
สมาชิกอื่นในครอบครัว เช่น พี่	3.8	10.3
ครู	2.3	8.6
พ่อแม่และเพื่อน	2.0	3.4
10.16 ความรู้สึกเบื่อโรงเรียน		
บ่อย ๆ ที่รู้สึกเบื่อ	10.2	18.6
เป็นบางครั้ง	76.5	72.9
ไม่เคยรู้สึกเบื่อเลย	13.4	8.5

ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม	ไม่สูบบุหรี่ (n = 345 คน) ร้อยละ	สูบบุหรี่ (n = 59 คน) ร้อยละ
10.17 สาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้เบื่อโรงเรียน		
ไม่อยากเรียน	43.4	50.0
ถูกครูดุ ว่ากล่าว เข้มงวด	28.9	32.6
ทะเลาะกับเพื่อน	10.3	8.7
วิธีการสอนของครู	9.6	4.3
สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	7.5	4.4
10.18 การมีเพื่อนที่สูบบุหรี่		
มี เป็นเพื่อนทั่วไป ไม่ค่อยสนิทกัน	54.9	50.8
มี เป็นเพื่อนสนิท อยู่กลุ่มเดียวกัน	14.8	49.2
ไม่มี	30.2	0.0
10.19 ตั้งแต่เรียนหนังสือชั้นอนุบาลจนกระทั่งบัดนี้ เคยเห็นครูสูบบุหรี่		
เคย	77.0	93.2
ไม่เคย	23.0	6.8
10.20 ในละแวกบ้านมีคนสูบบุหรี่		
มาก	54.1	74.6
ไม่มาก	36.3	15.3
ไม่ทราบ	9.6	10.2
10.21 คนที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่อยู่ในวัยไหน		
วัยผู้ใหญ่	65.9	59.5
วัยรุ่น	17.6	19.0
ทุกวัย	16.5	21.4
10.22 เคยถูกใครขอหรือใช้ให้ไปซื้อบุหรี่		
เคย	70.7	78.0
ไม่เคย	29.3	22.0

ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม	ไม่สูบบุหรี่	สูบบุหรี่
	(n = 345 คน) ร้อยละ	(n = 59 คน) ร้อยละ
10.23 มีสมาชิกในครอบครัวที่สูบบุหรี่		
ไม่มีใครสูบ	60.3	61.0
มีสมาชิกที่สูบ	39.7	39.0
10.24 สมาชิกในครอบครัวที่สูบบุหรี่		
พ่อ	53.2	41.2
คนอื่น ๆ ในครอบครัว	26.2	29.4
พี่ชาย, พี่สาว	13.9	23.5
แม่	6.7	5.9
10.25 ในชีวิตเคยลองสูบบุหรี่		
ไม่เคยลอง	77.1	1.7
เคย	22.9	98.3
10.26 พ่อแม่มีส่วนทำให้ลูกสูบบุหรี่		
มี	50.3	49.2
ไม่มี	49.7	50.8

ตารางที่ 11 ข้อมูลด้านกฎหมายและการตลาด

ข้อมูลด้านกฎหมายและการตลาด		ไม่สูบบุหรี่ (n = 345 คน) ร้อยละ	สูบบุหรี่ (n = 59 คน) ร้อยละ
11.1	การจำหน่ายบุหรี่ให้แก่เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี เป็นการทำผิด		
	ทราบ	86.1	86.4
	ไม่ทราบ	13.9	13.6
11.2	การปฏิบัติตามกฎหมายห้ามขายบุหรี่แก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี พบว่า		
	ไม่ปฏิบัติ	50.1	37.3
	มีบางร้านที่ปฏิบัติ	35.9	50.8
	ไม่ทราบ ไม่เคยสังเกต	11.9	10.2
	ปฏิบัติตามกฎหมายทุกร้าน	2.0	1.7
11.3	เคยไปซื้อบุหรี่		
	เคย	66.0	93.2
	ไม่เคย	34.0	6.8
11.4	ที่ที่มักจะไปซื้อบุหรี่		
	ร้านขายของชำทั่วไป	98.7	96.4
	ในห้างสรรพสินค้า	1.3	3.6
11.5	เคยถูกคนขายบุหรี่ปริเสธไม่ยอมขายให้		
	ไม่เคยถูกปฏิเสธ ขายให้ทุกครั้ง	91.6	81.8
	เคยถูกปฏิเสธ	8.4	18.2
11.6	เคยอ่านคำเตือนบนซองบุหรี่		
	เคย	89.1	89.8
	ไม่เคย	10.9	10.2
11.7	คำเตือนบนซองบุหรี่		
	มีประโยชน์	74.1	60.3
	ไม่มีประโยชน์	25.9	39.7

ข้อมูลด้านกฎหมายและการตลาด (ต่อ)

ข้อมูลด้านกฎหมายและการตลาด	ไม่สูบบุหรี่	สูบบุหรี่
	(n = 345 คน) ร้อยละ	(n = 59 คน) ร้อยละ
11.8 มีกฎหมายกำหนดบริเวณปลอดบุหรี่		
ทราบ	87.4	91.5
ไม่ทราบ	12.6	8.5
11.9 บริเวณใดที่ห้ามสูบบุหรี่		
ทราบ	67.7	58.6
ไม่ทราบ	32.3	41.4
11.10 เคยเห็นโฆษณาเกี่ยวกับบุหรี่		
เคย	48.0	71.2
ไม่เคย	18.1	19.0
11.11 เคยเห็นโฆษณาเกี่ยวกับบุหรี่จากที่ไหน		
ร้านที่ขายบุหรี่	50.6	42.9
โทรทัศน์	27.5	31.0
หนังสือ นิตยสาร	18.1	19.0
ป้ายโฆษณา	3.8	7.1
11.12 การห้ามโฆษณาบุหรี่เป็นสิ่งที่ ...		
ถูกต้อง	83.6	79.3
ไม่ถูกต้อง	16.4	20.7
11.13 การขึ้นราคาบุหรี่ให้แพงขึ้น จะสามารถทำให้วัยรุ่นที่สูบบุหรี่เลิกซื้อ		
ไม่แน่ใจ	52.6	50.8
ไม่ได้	36.9	37.3
ได้	10.5	11.9
11.14 หากขณะนี้ราคาบุหรี่ลดลงกว่านี้ วัยรุ่นจะ		
มีการสูบมากขึ้น เพราะราคาถูก	54.5	35.6
ไม่สามารถบอกได้ว่าผลจะเป็นอย่างไร	30.4	35.6
ไม่มีผล คงสูบเท่าเดิม	15.1	28.8

ข้อมูลด้านกฎหมายและการตลาด (ต่อ)

ข้อมูลด้านกฎหมายและการตลาด	ไม่สูบบุหรี่	สูบบุหรี่
	(n = 345 คน) ร้อยละ	(n = 59 คน) ร้อยละ
11.15 หากขณะนี้ราคาบุหรี่ลดลงกว่านี้ คิดว่าคนทั่วไปที่สูบบุหรี่อยู่แล้วจะ		
เพิ่มปริมาณการสูบมากขึ้น	51.2	32.2
ยังไม่ทราบ	32.3	32.2
ไม่มีผล คงจะเหมือนเดิมมากกว่า	16.6	35.6
11.16 การที่วัยรุ่นเลิกสูบบุหรี่หรือห้อยไอนั้น เป็นเพราะ		
ชอบรสชาติของบุหรี่หรือนั้น	38.4	54.8
เพื่อนแนะนำ	25.1	10.9
ราคาไม่แพง	24.0	23.3
ซองบุหรี่สวย	6.9	6.8
คนในครอบครัวสูบบุหรี่หรือห้อยไอนั้นตาม	5.6	4.1
11.17 สำหรับผู้ที่ไม่เคยสูบบุหรี่ ถ้าราคาบุหรี่ถูกกว่าในปัจจุบัน จะสูบบุหรี่ไหม		
ลองสูบบุหรี่	2.7	-
ไม่สูบ	93.9	-
ยังไม่แน่	6.0	-

ตารางที่ 12 ข้อมูลการสูบบุหรี่

ข้อมูลการสูบบุหรี่	กลุ่มสูบบุหรี่ (n = 59 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ
12.1 ลักษณะการสูบ		
ไม่ได้สูบทุกวัน	47	79.7
สูบทุกวัน	12	20.3
12.2 สาเหตุที่ทำให้สูบบุหรี่ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)		
อยากลองเอง	45	52.9
ถูกเพื่อนชักชวน	24	28.2
มีปัญหาในครอบครัว	10	11.8
มีปัญหาเรื่องการเรียน	4	4.7
ต้องการเสริมบุคลิก	1	1.2
หากไม่สูบจะเข้ากลุ่มกับเพื่อนไม่ได้	1	1.2
12.3 วิธีการได้บุหรืมาสูบ		
ซื้อมาสูบเอง	30	53.6
เพื่อนให้มา	17	30.4
ซื้อมาสูบเองและเพื่อนให้	9	16.1
ไม่ตอบคำถาม	1	-
12.4 คำเตือนบนซองบุหรืมีผลต่อการสูบ		
ทำให้หยุดคิดแต่ก็ยังสูบ	32	56.1
ไม่มีผลอันใดยังคงสูบต่อไป	16	28.1
ทำให้ไม่สูบเมื่อได้อ่าน	9	15.8
ไม่ตอบคำถาม	2	-

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อความและเติมข้อความลงในช่องว่าง
ให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง	G1 _
2. เกิด พ.ศ. อายุ ปี	G2 _
3. ขณะนี้ท่านกำลังเรียนอยู่ชั้น	G3 _
4. ท่านมีพี่น้องรวมทั้งตัวท่านจำนวนทั้งหมด..... คน	G4 _
5. ท่านเป็นบุตรคนที่	G5 _
6. บิดาของท่านเรียนจบระดับ () 1. ประถมศึกษา () 2. มัธยมศึกษา () 3. มัธยมปลาย/ปวช. () 4. ปริญญาตรี/อนุปริญญา/ปวส. () 5. อื่น ๆ ระบุ	G6 _
() 6. ไม่ทราบ () 7. ไม่ได้เรียน	
7. มารดาของท่านเรียนจบระดับ () 1. ประถมศึกษา () 2. มัธยมศึกษา () 3. มัธยมปลาย/ปวช. () 4. ปริญญาตรี/อนุปริญญา/ปวส. () 5. อื่น ๆ ระบุ	G7 _
() 6. ไม่ทราบ () 7. ไม่ได้เรียน	
8. สถานภาพสมรสของบิดามารดา () 1. อยู่ร่วมกัน () 2. แยกกันอยู่ () 3. หย่าร้าง () 4. บิดาเสียชีวิต () 5. มารดาเสียชีวิต	G8 _
9. บิดาของท่านประกอบอาชีพ () 1. ทำสวน ทำนา ทำไร่ () 2. ค้าขาย () 3. รับราชการ () 4. พนักงานบริษัท ร้านค้า () 5. รับจ้างทำงานประจำ () 6. รับจ้างรายวัน () 7. อื่น ๆ ระบุ	G9 _
10. มารดาของท่านประกอบอาชีพ () 1. ทำสวน ทำนา ทำไร่ () 2. ค้าขาย () 3. รับราชการ () 4. พนักงานบริษัท ร้านค้า () 5. รับจ้างทำงานประจำ () 6. รับจ้างรายวัน () 7. อื่น ๆ ระบุ	G10 _
11. ผู้ที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวคือ (ตอบได้หลายข้อ) () 1. พ่อ () 2. แม่ () 3. อื่น ๆ ระบุ	G11.1 _ G11.2 _ G11.3 _

12. สภาพเศรษฐกิจในครอบครัวท่าน	สำหรับเจ้าหน้าที่
() 1. ฐานะค่อนข้างดีหรือดี	G12 _
() 2. พอมีพอใช้ ไม่มีหนี้สิน	
() 3. มีหนี้สินอยู่บ้าง	
() 4. ขัดสน	
13. ท่านได้รับเงินมาโรงเรียน วันละ บาท หรือ	G13 _
ถ้าท่านได้รับเป็นสัปดาห์ ท่านได้สัปดาห์ละ บาท	
14. เงินที่ท่านได้รับนี้ได้มาจาก (ตอบได้หลายข้อ)	G14.1 _
() 1. พ่อ แม่	G14.2 _
() 2.ญาติ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นต้น	
() 3. ทำงานหาได้เอง หาได้วันละ บาท	G14.3 _
15. บ้านของท่านมีสมาชิกที่อยู่ด้วยกัน ทั้งหมดคน	G15 _
16. สมาชิกที่อยู่ด้วยกัน ได้แก่.....(ตอบได้หลายข้อ)	G16.1 _ G16.2 _
() 1. พ่อ	G16.3 _ G16.4 _
() 2. แม่	
() 3. ลูก	
() 4. ญาติ ระบุ	
17. ตั้งแต่เกิดมา ท่านอาศัยอยู่กับใครเป็นส่วนใหญ่ (เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)	G17 _
() 1. พ่อ - แม่	
() 2. ญาติ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ป้า น้า อา เป็นต้น	
() 3. คนอื่น ๆ ระบุ.....	
18. ปัจจุบันท่านอยู่กับ	G18 _
() 1. พ่อ - แม่	
() 2. ญาติ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นต้น	
() 3. อยู่หอพัก	
() 4. อื่น ๆ ระบุ.....	
19. บ้านหรือสถานที่ที่ท่านอาศัยอยู่ในปัจจุบันนี้จัดอยู่ในแหล่งที่พักอาศัยประเภทใด	G19 _
() 1. ย่านธุรกิจการค้า	
() 2. หมู่บ้านหรือชุมชนที่พักอาศัยในเมือง	
() 3. ชุมชนแออัด	
() 4. หมู่บ้านหรือที่พักอาศัยชานเมือง	
() 5. บ้านพักราชการ	
() 5. อื่น ๆ ระบุ	
20. ในเทอมที่ผ่านมาท่านเรียนได้เกรดเฉลี่ย (.....%)	G20 _

ตอนที่ 2 กรุณาตอบคำถามโดยกาเครื่องหมาย ✓ ตามที่ท่านทราบ (เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว)

คำถาม	ถูก	ผิด	สำหรับเจ้าหน้าที่
1. การสูบบุหรี่ช่วยให้ "อึด" สามารถทำงานได้นานกว่าคนทั่วไป			K1
2. การที่คนสูบบุหรี่เพราะติดสารนิโคตินที่มีอยู่ในบุหรี่			K2
3. บุหรี่ให้ประโยชน์แก่ร่างกายโดยช่วยลดความเครียดได้			K3
4. ขณะนี้วัยรุ่นในต่างประเทศนิยมลดความอ้วนโดยการสูบบุหรี่ วัยรุ่นไทยสามารถนำมาใช้ได้ เนื่องจากปลอดภัยและเห็นผลเร็วกว่าวิธีอื่น			K4
5. ผู้ที่อยู่ในบรรยากาศของควันบุหรี่หรือสูดเอาควันบุหรี่เข้าไปบ่อยๆ มีโอกาสเกิดโรคต่าง ๆ ได้เช่นเดียวกับผู้ที่สูบบุหรี่หรืออาจมากกว่าด้วยซ้ำ			K5
6. บุหรี่ทำอันตรายแก่ผู้สูบและคนในครอบครัวทำนั้น			K6
7. โรคต่อไปนี้เป็นโรคเกิดจากการสูบบุหรี่ หลอดลมอักเสบ ไอเรื้อรัง ปอดอักเสบ			K7
8. การสูบบุหรี่ทำให้มีโอกาสดีกเนื่องจากเส้นเลือดในสมองตีบได้			K8
9. สารพิษในบุหรี่ทำลายประสิทธิภาพการทำงานของปอด ดังนั้นวัยรุ่นที่สูบบุหรี่จะไอมากกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบ			K9
10. เด็กที่ได้รับอากาศที่มีควันบุหรี่ปะปนอยู่เสมอมีโอกาสป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจเพิ่มขึ้น			K10
11. การสูบบุหรี่อาจได้รับยาฆ่าแมลงที่ตกค้างอยู่ตั้งแต่ขั้นตอนการปลูกใบยาสูบ			K11
12. เนื่องจากการแพทย์เจริญขึ้น ปัจจุบันพบว่าคนที่สูบบุหรี่มีอายุยืนยาวพอ ๆ กับคนที่ไม่สูบ			K12
13. การเริ่มสูบบุหรี่ตั้งแต่วัยรุ่น โอกาสที่จะเป็นมะเร็งมีมากกว่าคนที่เริ่มสูบบุหรี่เมื่อเป็นผู้ใหญ่			K13
14. โรคถุงลมโป่งพองเป็นโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่โดยตรง			K14
15. การสูบบุหรี่ทำให้หัวใจเต้นเร็ว ถือเป็นข้อดีเพราะทำให้หัวใจสูบฉีดโลหิตไปเลี้ยงร่างกายได้ดีขึ้น			K15
16. เมื่อติดบุหรี่แล้ว หากต้องการเลิกจะเลิกได้ยาก			K16
17. การสูบบุหรี่ทำให้เกิดกลิ่นปากรุนแรงกว่าไม่สูบ			K17
18. การสูบบุหรี่ช่วยกระตุ้นให้อยากรับประทานอาหารมากขึ้น			K18
19. การสูบบุหรี่ทำให้ร่างกายอ่อนแอลง			K19
20. การสูบบุหรี่ทำให้มีโอกาสดีกการเสื่อมสมรรถภาพทางเพศ ได้มากกว่าไม่สูบ			K20
21. นักกีฬาที่สูบบุหรี่จะเหนื่อยง่ายกว่านักกีฬาที่ไม่สูบ			k21

ตอนที่ 3

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ตรงตามความคิดเห็นของท่าน ไม่ต้องคำนึงถึงตำราหรือกลัวว่าจะผิด เพราะความคิดเห็นเป็นสิทธิส่วนบุคคลที่จะคิดอย่างไรก็ได้

ความคิดเห็น	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ช่องนี้ สำหรับ เจ้าหน้าที่
1. การสูบบุหรี่ช่วยลดความอ้วนหรือประหม่าเมื่อต้องทำกิจกรรมร่วมกับคนที่ ไม่คุ้นเคย				A1
2. การสูบบุหรี่ทำให้จิตใจคลั่งคลุ้มมีความกลุ้มมากขึ้น				A2
3. การสูบบุหรี่ช่วยให้เกิดความมั่นใจในการเข้าสังคม				A3
4. การสูบบุหรี่เป็นการทำให้ผู้อื่นเห็นว่าเราไม่ใช่เด็ก ๆ อีกแล้ว				A4
5. การสูบบุหรี่ไม่ได้ช่วยเพิ่มความเท่ให้แก่ผู้สูบ				A5
6. การสูบบุหรี่ไม่สามารถช่วยให้คนลืมความทุกข์ได้				A6
7. การสูบบุหรี่ขณะอ่านหนังสือจะทำให้จดจำได้ดีขึ้น				A7
8. ไม่ควรต่อต้านการสูบบุหรี่เพราะผู้บริหารประเทศหลายคนก็สูบ				A8
9. การทำให้เพื่อนยอมรับไม่จำเป็นต้องพึ่งบุหรี่				A9
10. การลดความเครียด โดยวิธีการสูบบุหรี่เป็นวิธีที่ปลอดภัยต่อร่างกาย				A10
11. บุหรี่ควรหมดไปจากโลกนี้ได้แล้ว				A11
12. การสูบบุหรี่เป็นการหาความสุขให้แก่ตัวเองอีกรูปแบบหนึ่ง				A12
13. การสูบบุหรี่สามารถดึงดูดความสนใจจากเพศตรงข้ามได้ดี				A13
14. การสูบบุหรี่ช่วยทำให้เข้ากลุ่มกับเพื่อนได้ดีขึ้น				A14
15. การสูบบุหรี่ไม่ได้ให้ประโยชน์ใด ๆ แก่ร่างกายเลย				A15
16. การสูบบุหรี่เพื่อดับความกลุ้มใจไม่สบายใจเป็นทางออกที่ไม่ฉลาด				A16
17. การสูบบุหรี่เป็นการสร้างความเคียดแค้นให้ผู้อื่น				A17
18. การสูบบุหรี่ทำให้เป็นคนใจคอเยือกเย็น				A18
19. การสูบบุหรี่เป็นทางนำไปสู่การใช้สารเสพติดอื่นๆ ได้				A19
20. การสูบบุหรี่ช่วยให้ผู้สูบบมีบุคลิกน่าเชื่อถือ				A20
21. การสูบบุหรี่ช่วยให้หายเครียดสบายใจ				A22
22. เด็กรุ่นใหม่ควรรักษาสุขภาพด้วยการไม่สูบบุหรี่				A23
23. คนไทยกำลังทยอยอ่อนแอเพราะมีคนในสังคมสูบบุหรี่กันมาก				A24
24. วัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังอยากรลองสิ่งใหม่ๆ บุหรี่ก็เป็นหนึ่งในจำนวนนั้นที่ควร ทดลอง เพื่อหาประสบการณ์				A25

ตอนที่ 4 S 1-26

สำหรับเจ้าหน้าที่

1. ท่านมีโอกาสได้พบพูดคุยกับพ่อแม่หรือผู้ปกครองทุกวันหรือไม่
☐ 1. ทุกวัน
☐ 2. ไม่ทุกวัน ได้พบปะพูดคุยในคอนไลน์ ระบุ
2. พ่อแม่หรือผู้ปกครองของท่าน สนใจ เอาใจใส่ท่านหรือไม่
☐ 1. เอาใจใส่ดี เสมอ ☐ 2. เอาใจใส่เป็นบางครั้ง
☐ 3. ไม่เคยสนใจท่านเลย
3. พ่อแม่หรือผู้ปกครองของท่านสนใจซักถามถึงกิจกรรมที่ท่านทำในโรงเรียนบ่อยเพียงใด
☐ 1. สนใจซักถามบ่อย ☐ 2. ซักถามเป็นบางครั้ง
☐ 3. ไม่เคยสนใจซักถามเลย
4. พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง สนใจที่จะทราบผลการเรียนของท่านหรือไม่
☐ 1. สนใจเสมอ ☐ 2. สนใจเป็นบางครั้ง
☐ 3. ไม่สนใจเลย
5. เมื่อท่านสอบได้คะแนนดีขึ้น พ่อแม่ หรือผู้ปกครองมีปฏิกิริยาอย่างไร
☐ 1. ยินดีกับท่าน ☐ 2. เฉย ๆ ☐ 3. ไม่เคยเกิดกรณีนี้
6. ถ้าท่านสอบได้คะแนนลดลง พ่อแม่ หรือผู้ปกครองมีปฏิกิริยาอย่างไร
☐ 1. โมโห ว่า ☐ 2. ตักเตือนให้ตั้งใจมากขึ้น
☐ 3. เฉย ๆ ☐ 4. ไม่เคยเกิดกรณีนี้
☐ 5. อื่น ๆ ระบุ
7. พ่อแม่ หรือผู้ปกครองท่าน ขอมรับฟังความคิดเห็นของท่านแค่ไหน
☐ 1. ส่วนมากไม่ค่อยรับฟัง ☐ 2. ส่วนมากรับฟังดี
☐ 3. รับฟังเป็นบางครั้ง ☐ 4. ไม่ยอมรับฟังเลย
8. ท่านคิดว่าความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวท่านเป็นอย่างไร
☐ 1. ใกล้ชิด มีความอบอุ่นดี ☐ 2. ต่างคนต่างมีงานของตัวไม่ค่อยได้สนใจกัน
☐ 3. ทะเลาะเบาะแว้งกันบ่อย ☐ 5. อื่น ๆ ระบุ
9. ท่านคิดว่าครอบครัวของท่านมีการปกครองสมาชิกในบ้านแบบไหน
☐ 1. ปล่อยตามใจลูกไม่เคยขัด ☐ 2. ประชาธิปไตย พูดด้วยเหตุผล
☐ 3. ไม่ค่อยรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัว
☐ 4. เข้มงวด เต็มไปด้วยกฎระเบียบ ☐ 5. อื่น ๆ ระบุ
10. ปกติท่านชอบที่จะ
☐ 1. อยู่เงียบ ๆ คนเดียว ☐ 2. อยู่เป็นกลุ่มกับเพื่อน
11. เมื่ออยู่ที่บ้านท่านมักจะ
☐ 1. อยู่เงียบ ๆ คนเดียว ☐ 2. อยู่พูดคุย ทำงานหรือทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในบ้าน

S1 _

S2 _

S3 _

S4 _

S5 _

S6 _

S7 _

S8 _

S9 _

S10 _

S11 _

		สำหรับเจ้าหน้าที่
12. เพื่อน ๆ และท่านมีปัญหา หรือทะเลาะเบาะแว้งกันบ้างไหม	() 1. มีบ่อย ๆ () 2. มีนาน ๆ ครั้ง () 3. ไม่เคยมี	S12 _
13. ในขณะที่เรียนในชั้น ท่านมักจะ	() 1. ไม่มีสมาธิในการเรียน ใจลอยบ่อย ๆ หรือช่วงนอน เกิดจากสาเหตุ () 2. มีสมาธิในการเรียนดีหรือค่อนข้างดี	S13 _
14. ท่านเคยมีปัญหาหรือมีความขัดแย้งกับครูที่โรงเรียนจนทำให้ไม่สบายใจบ้างหรือไม่	() 1. มี () 2. ไม่มี	S14 _
15. เมื่อท่านมีปัญหา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการเรียน หรือปัญหาส่วนตัว ใครคือผู้ที่ท่านปรึกษาด้วยมากที่สุด (ให้เลือกตอบเพียง 1 ข้อ)	() 1. พ่อ แม่ () 2. ครู () 3. เพื่อน () 4. อื่น ๆ ระบุ () 5. ไม่ปรึกษาใคร แก้ปัญหาด้วยตัวเอง	S15 _
16. ท่านเคยรู้สึกเบื่อโรงเรียนบ้างไหม	() 1. บ่อย ๆ ที่รู้สึกเบื่อ () 2. เป็นบางครั้ง () 3. ไม่เคยรู้สึกเบื่อเลย	S16 _
17. สาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้ท่านเบื่อโรงเรียน (หากท่านไม่เคยรู้สึกเบื่อโรงเรียน ไม่ต้องตอบข้อนี้)	() 1. ไม่อยากเรียน () 2. ถูกครูดุ ว่ากล่าว () 3. ทะเลาะกับเพื่อน () 4. อื่น ๆ ระบุ	S17 _
18. ท่านมีเพื่อนที่สูบบุหรี่ไหม	() 1. มี เป็นเพื่อนสนิท อยู่กลุ่มเดียวกัน () 2. มี เป็นเพื่อนทั่วไป ไม่ค่อยสนิทกัน () 3. ไม่มี	S18 _
19. ตั้งแต่เรียนหนังสือชั้นอนุบาลจนกระทั่งบัดนี้ ท่านเคยเห็นครูของท่านสูบบุหรี่หรือไม่	() 1. เคย () 2. ไม่เคย	S19 _
20. ในละแวกบ้านท่านมีคนสูบบุหรี่มากไหม	() 1. มาก คนที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่อยู่ในวัยไหน ☐ 1. วัยรุ่น ☐ 2. วัยผู้ใหญ่ ☐ 3. วัยสูงอายุ () 2. ไม่มาก (หมายถึงมีไม่กี่คน หรือไม่ค่อยมี) () 3. ไม่ทราบ	S20 _ S20.1 _
21. ท่านเคยถูกใครขอหรือใช้ให้ไปซื้อบุหรี่หรือไม่	() 1. เคย ใครเป็นคนให้ท่านไปซื้อบ้าง () 2. ไม่เคย	S21 _ S21.1 _

	สำหรับเจ้าหน้าที่
22. ในครอบครัวท่านมีใครที่สูบบุหรี่บ้าง (ตอบได้หลายข้อ)	S22.1 _ S22.2
() 1. พ่อ () 2. แม่ () 3. พี่ชาย	S22.3 _ S22.4
() 4. พี่สาว () 5. คนอื่น ๆ ระบุ	S22.5 _
23. ในชีวิตท่าน ท่านเคยลองสูบบุหรี่หรือไม่	S23 _
() 1. เคย เคยลองครั้งแรกเมื่ออายุ ปี ขณะนั้นเรียนอยู่ชั้น	S23.1 _ S23.2
เป็นเพราะอะไรจึงลองสูบ	S23.3 _
หลังจากนั้นท่านได้มีการสูบบุหรี่หรือไม่ ☐ 1. สูบ ☐ 2. ไม่สูบ	S23.4 _
() 2. ไม่เคยลอง	
24. ใน 1 ปีมานี้ ท่านสูบบุหรี่อย่างไร	S24 _
() 1. สูบทุกวัน วันละ มวน	S24.1 _
() 2. ไม่ได้สูบทุกวัน แต่สูบสัปดาห์ละ ครั้ง ครั้งละ มวน	S24.2 _ S24.22
() 3. นาน ๆ ครั้ง โดยสูบเมื่อ	S24.3 _
() 4. อื่น ๆ ระบุ	S24.4 _
() 5. ไม่ได้สูบเลย (ข้ามไปตอบข้อ 26)	
25. เหตุที่ท่านสูบบุหรี่ (ตอบมากกว่า 1 ข้อได้ หากสิ่งนั้นเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ท่านสูบบุหรี่)	S25.1 _ S25.2
() 1. ถูกเพื่อนชักชวนให้สูบ () 2. อยากลองสูบเอง	S25.3 _ S25.4
() 3. ต้องการเสริมสร้างบุคลิกให้ดูเป็นผู้ใหญ่ () 4. หากไม่สูบจะเข้ากับเพื่อนไม่ได้	S25.5 _ S25.6
() 5. มีปัญหาเรื่องการเรียน () 6. มีปัญหาในครอบครัว	S25.7 _ S25.8
() 7. อื่น ๆ ระบุ	
26. ท่านคิดว่าพ่อแม่มีส่วนทำให้ลูกสูบบุหรี่หรือไม่	S26 _
() 1. มี มีส่วนอย่างไร	
() 2. ไม่มี	
ตอนที่ 4 M 1-19	
1. ท่านทราบหรือไม่ว่าการจำหน่ายบุหรี่ให้แก่เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปีเป็นการทำผิดกฎหมาย	M1 _
() 1. ทราบ () 2. ไม่ทราบ	
2. การที่มีกฎหมายห้ามมิให้ขายบุหรี่แก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ท่านพบว่ามีการปฏิบัติตามหรือไม่	M2 _
() 1. ไม่ปฏิบัติ () 2. มีบางร้านที่ปฏิบัติ	
() 3. ปฏิบัติตามกฎหมายทุกร้าน () 4. ไม่ทราบ ไม่เคยสังเกต	

		สำหรับเจ้าหน้าที่
3. ท่านที่สูบบุหรี่ ท่านได้บุหรี่มาอย่างไรบ้าง (ผู้ที่ไม่ได้สูบบุหรี่ ไม่ต้องตอบข้อนี้)		M3 _
() 1. ซื้อมาเอง	() 2. เพื่อนให้	
() 3. เอามาจากคนในบ้าน	() 4. อื่น ๆ ระบุ	
4. ท่านเคยไปซื้อบุหรี่หรือไม่		M4 _
() 1. เคย	() 2. ไม่เคย (ข้ามไปตอบข้อ 7)	
5. ท่านมักจะไปซื้อบุหรี่ที่ไหนเป็นส่วนใหญ่ (ตอบตามที่ได้ไปซื้อจริง)		M5 _
() 1. ร้านขายของชำทั่วไป	() 2. ในห้างสรรพสินค้า	
() 3. อื่น ๆ ระบุ		
6. ท่านเคยถูกคนขายปฏิเสธไม่ยอมขายให้หรือไม่		M6 _
() 1. เคยถูกปฏิเสธ	() 2. ไม่เคยถูกปฏิเสธ ขายให้ทุกครั้ง	
7. ท่านเคยอ่านคำเตือนบนซองบุหรี่หรือไม่		M7 _
() 1. เคย	() 2. ไม่เคย	
8. คำเตือนบนซองบุหรี่มีประโยชน์หรือไม่		M8 _
() 1. มี เพราะ		M8.1 _
() 2. ไม่มี เพราะ		
9. คำเตือนบนซองบุหรี่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของท่านหรือไม่ (ผู้ที่ไม่ได้สูบบุหรี่ ไม่ต้องตอบข้อนี้)		M9 _
() 1. มี ทำให้หยุดคิด แต่ก็ยังสูบ	() 2. มี ทำให้ไม่สูบเมื่อได้อ่าน	
() 3. ไม่มีผลอันใดยังคงสูบต่อไป		
10. ท่านทราบหรือไม่ว่า มีกฎหมายกำหนดบริเวณปลอดบุหรี่ (บริเวณที่ห้ามไม่ให้สูบบุหรี่)		M10 _
() 1. ทราบ	() 2. ไม่ทราบ	
11. ท่านทราบหรือไม่ว่าบริเวณใดที่ห้ามสูบบุหรี่		M11 _
() 1. ทราบ โปรดระบุ		
() 2. ไม่ทราบ		
12. ท่านเคยเห็นโฆษณาเกี่ยวกับบุหรี่หรือไม่		M12 _
() 1. เคย	() 2. ไม่เคย (ข้ามไปตอบข้อ 14)	
13. ถ้าท่านเคยเห็นโฆษณาเกี่ยวกับบุหรี่ ท่านเห็นจากที่ไหน		M13 _
() 1. ร้านที่ขายบุหรี่		
() 2. หนังสือ นิตยสาร ☐ ภาษาไทย ชื่อ..... ☐ อังกฤษชื่อ		M13.2 _
() 3. อื่น ๆ ระบุ		
14. การห้ามโฆษณาบุหรี่เป็นสิ่งดี ...		M14 _
() 1. ถูกต้อง เพราะ		M14.1 _
() 2. ไม่ถูกต้อง เพราะ		

15. การขึ้นราคามูหรีให้แพงขึ้น จะสามารถทำให้วัยรุ่นที่สูบบุหรีเลิกซื้อได้ไหม
() 1. ได้ () 2. ไม่ได้ () 3. ไม่แน่ใจ	สำหรับเจ้าหน้าที่
M15 _
16. หากขณะนี้ราคามูหรีลดลงกว่านี้ วัยรุ่นจะ
() 1. มีการสูบบากขึ้น เพราะราคาถูก
() 2. ไม่มีผล คงสูบทเท่าเดิม
() 3. ไม่สามารถบอกได้ว่าผลจะเป็นอย่างไร	M16
17. หากขณะนี้ราคามูหรีลดลงกว่านี้ คนที่สูบบุหรีอยู่แล้วจะเพิ่มปริมาณการสูบบากขึ้นหรือไม่
() 1. สูบบากขึ้น
() 2. ไม่มีผล คงจะเหมือนเดิมมากกว่า
() 3. ยังไม่ทราบ	M17 _
18. การที่วัยรุ่นเลือกสูบบุหรียี่ห้อไหน เป็นเพราะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
() 1. ราคาไม่แพง () 2. ซองบุหรีสวย
() 3. ชอบรสชาติของบุหรียี่ห้อนั้น. () 4. เพื่อนแนะนำ
() 5. คนในครอบครัวสูบบุหรียี่ห้อไหน ก็สูบบุหรียี่ห้อนั้นตาม () 6. เป็นยี่ห้อที่หาซื้อได้ง่าย
() 7. อื่น ๆ ระบุ	M18.1 _ M18.2
M18.3 _ M18.4
M18.5 _ M18.6
M18.7 _
19. สำหรับท่านที่ไม่เคยสูบบุหรี ถ้าราคามูหรีถูกกว่าในปัจจุบัน ท่านจะสูบบุหรีไหม
() 1. ลองสูบบุ () 2. ไม่สูบบุ () 3. ยังไม่แน่	M19 _

ตอนที่ 5 ในตอนนี้ขอให้ทุกท่านได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ในประเด็นต่อไปนี้

1. ท่านคิดว่า อะไรเป็นสาเหตุทำให้วัยรุ่นสูบบุหรี
2. ท่านคิดว่าใครเป็นผู้ทำให้วัยรุ่นสูบบุหรีมากที่สุด
3. ทำอย่างไรวัยรุ่นจึงจะเลิกสูบบุหรีได้
4. มีวิธีไหนที่จะป้องกันไม่ให้วัยรุ่นสูบบุหรี
5. ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ภาคผนวก ก

แนวคำถามสนทนากลุ่ม

1. คิดว่าการที่คนเรานำสุบบุรีเป็นเพราะอะไร
2. ทำไมวัยรุ่นจึงนำสุบบุรี มีสาเหตุจากอะไร
3. ความรู้สึกแรกที่ทำให้อยากลองสุบบุรี
4. วัยรุ่นกลุ่มไหนที่นำสุบบุรีมากที่สุด
5. ปัญหาในชีวิตอะไรของวัยรุ่นที่ทำให้หันไปสุบบุรี - ปัญหาในบ้าน โรงเรียน ที่อื่น
6. ในขณะที่ตัวเองสุบบุรีรู้สึกอย่างไร
7. ในขณะที่ผู้อื่นสุบบุรีรู้สึกอย่างไร
8. วัยรุ่นส่วนใหญ่ได้บุหรืมาจากไหน
9. คำเตือนบนซองทำให้คนที่สูบคิดถึงโทษได้บ้างไหม
10. ชอบยี่ห้ออะไร ราคาเท่าไร เอาเงินจากไหนมาซื้อ
11. บุหรืมีขายอยู่ที่ใดบ้าง การซื้อสามารถซื้อได้ง่ายไหม เด็ก ๆ ซื้อได้ไหม
12. หากจะทำให้วัยรุ่นที่สูบบุรีหรืออยู่ในขณะนี้เลิกสูบน่าจะทำวิธีใด
13. ถ้าจะช่วยป้องกันไม่ให้วัยรุ่นสูบบุรีควรทำอย่างไร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved